

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

พ.ศ.2566-2570

อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

จัดทำโดย

สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปี 2565

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแผนการพัฒนาชุมชนด้านการเกษตรระดับอำเภอ ซึ่งกำกับดูแลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามที่คณะรัฐมนตรีไม่มีมติ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2543 โดยการถ่ายโอนภารกิจ 11 ภารกิจ ของกรมส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามขั้นตอนการกระจายอำนาจซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนพิเศษ 23 ง. วันที่ 13 มีนาคม 2545 รวม 3 ด้าน จำนวน 11 ภารกิจ

รายละเอียดของเนื้อหาประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปด้านการเกษตรสภาพพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมชุมชนการวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางพัฒนาการเกษตรของชุมชนอำเภอค้อวัง จำนวน 4 ตำบล กระบวนการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้ประกอบในการศึกษาข้อมูล ส่วนที่เกี่ยวข้อง สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านการเกษตร ของหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรเกษตร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่เกษตรกร

ขอขอบคุณ หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้เอกสารเล่มนี้เป็นรูปเล่มสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง

พ.ศ.2565

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรอำเภอค้อวัง	
- ประวัติอำเภอ	1
- ข้อมูลทั่วไปของอำเภอค้อวัง	1
- ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	4
- พื้นที่เป้าหมาย สถิติการเกิดภัยธรรมชาติ	5
- จำนวนกลุ่มสถาบันเกษตรกร	5
- ข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	6
- เขตพื้นที่ส่งเสริมการเกษตร	7
บทที่ 2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	8
ข้อมูลกายภาพ	
- ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดิน	8
- สภาพภูมิประเทศ	8
ข้อมูลชีวภาพ	8
- พันธุ์พืชที่ปลูก/พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ/พันธุ์ปลาที่เลี้ยง	8
- พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์พื้นเมือง	9
- การใช้ที่ดิน	9
- ระบบการผลิต	9
- ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและสัตว์เลี้ยง	10
- เทคโนโลยีการผลิต (การใช้ปุ๋ย สารเคมี อาหารสัตว์/แร่ธาตุ)	10
- ปริมาณการผลิต	11
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	11
- สิทธิในที่ดินทำกิน	11
- จำนวนแรงงาน	11
- รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน	12
- เป้าหมายของการทำฟาร์ม	12
- เทคนิค วิธีการผลิต	12
- สัตว์ที่ใช้งาน และเครื่องจักรกลการเกษตร	12
- ผลผลิตเฉลี่ย ราคา ต้นทุนการผลิต	13
- แหล่งสินเชื่อเพื่อการผลิต	13
- ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด แหล่งรับซื้อผลผลิต)	13
- ภาวะหนี้สิน	14

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลด้านสังคม	14
- ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อธิพินทางความคิด	14
- ศาสนา สิ่งยึดเหนี่ยว และข้อห้ามต่างๆ	15
- การศึกษา/ศาสนา	16
- ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มตามธรรมชาติ	16
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	16
บทที่ 3 สถานการณ์ของชุมชน	17
ปัญหาของชุมชน	17
- ด้านกายภาพ	17
- ด้านชีวภาพ	17
- ด้านเศรษฐกิจ	18
- ด้านสังคม	19
- ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน	19
- สรุปปัญหาของชุมชน	20
ศักยภาพของชุมชน	21
วิสัยทัศน์ของชุมชน	21
บทที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูล	22
- ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน	22
- ลักษณะของการผลิต (เทคนิค ระบบ)	22
- ปัจจัย เงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้	24
- กลยุทธ์ทางเลือก	25
บทที่ 5 แนวทางการพัฒนาชุมชน	26
แผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอค้อวัง	26
- แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	26
- แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)	26
- แผนฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	27
- แผนรายละเอียดงบประมาณประกอบแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	28
- สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี 2552-2554	33
- รายละเอียดโครงการและงบประมาณ ปี (2552-2554) เพิ่มเติม	42
เอกสารอ้างอิง	46
ภาคผนวก	47
- ภาคผนวก 1 แผนที่แสดงอาณาเขตพื้นที่การปกครอง จังหวัดยโสธร	46
- ภาคผนวก 2 แผนที่เขตการปกครองอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร	47
- ภาคผนวก 3 แผนที่เขตส่งเสริมการเกษตร อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร	48
- ภาคผนวก 4 แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร	49

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 20	ข้อมูลชุดดินอำเภอ แยกตามลักษณะบริเวณที่พบและความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์	8
ตารางที่ 21	ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อำเภอค้อวัง	10
ตารางที่ 22	จำนวนครัวเรือนและค่าเฉลี่ยของสมาชิกและแรงงานในครัวเรือนอำเภอค้อวัง แยกเป็นรายตำบล	12
ตารางที่ 23	จำนวนรายได้ภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมต่อปีของเกษตรกรอำเภอค้อวัง แยกเป็นรายตำบล	12
ตารางที่ 24	ต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ของอำเภอค้อวัง แยกเป็นนาดำและนาหว่าน	13
ตารางที่ 1	จำนวนพื้นที่เขตการปกครองอำเภอค้อวัง	50
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของประชากรและครัวเรือนเกษตรกรอำเภอค้อวัง	50
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของลักษณะการใช้ประโยชน์ของพื้นที่อำเภอค้อวัง	51
ตารางที่ 4	จำนวนเกษตรกรผู้ทำนาและพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปี 2552/53	51
ตารางที่ 5	จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต 2552/53 อำเภอค้อวัง	52
ตารางที่ 6	ที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (โรคศัตรูพืช และอุทกภัย) จำแนกเป็นรายตำบล จำนวนพื้นที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ของข้าวนาปีและข้าวนาปรัง ปี 2552/53 อำเภอค้อวัง	52
ตารางที่ 7	จำนวนพื้นที่ปลูกและผลผลิตต่อไร่ของพืชไร่ (มันสำปะหลัง) ปี 2552/53 อำเภอค้อวัง	53
ตารางที่ 8	จำนวนพื้นที่ปลูกและผลผลิตต่อไร่ของพืชฤดูแล้ง ปีการเพาะปลูก 2552/53	53
ตารางที่ 9	จำนวนเกษตรกรและสัตว์เลี้ยง (โค - กระบือ และสุกร) จำแนกเป็นรายตำบล	54
ตารางที่ 10	จำนวนเกษตรกรและสัตว์เลี้ยง (สัตว์ปีก) จำแนกเป็นรายตำบล	54
ตารางที่ 11	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ จำแนกเป็นรายตำบล	55
ตารางที่ 12	จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (อุทกภัยและภัยแล้ง) ปี 2549 - 2553 ด้านพืช	55
ตารางที่ 13	จำนวนพื้นที่เกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (โรคศัตรูพืช) ปี 2552/53 ด้านพืช	56
ตารางที่ 14	จำนวนกลุ่มและสมาชิกกลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์การเกษตร จำแนกเป็นรายตำบล	56
ตารางที่ 15	จำนวนกลุ่มและสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำแนกเป็นรายตำบล	57
ตารางที่ 16	จำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามระดับของการพัฒนากลุ่มรายตำบล	57
ตารางที่ 17	จำนวนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อำเภอค้อวัง	58
ตารางที่ 18	จำนวนเกษตรกรและสระน้ำในไร่นา จำแนกเป็นรายตำบล	58
ตารางที่ 19	จำนวนเขตพื้นที่ส่งเสริมการเกษตร จำแนกเป็นรายตำบล	59

บทที่ 1
ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

1.1 ประวัติอำเภอค้อวัง

อำเภอค้อวัง เดิมมีชื่อว่า บ้านโนนค้อ มีพระภิกษุชื่อ วัง เดินทางมาจากอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้มาบำเพ็ญที่บ้านโนนค้อ พระภิกษุรูปนี้เป็นที่เลื่อมใสของประชาชนในหมู่บ้านโนนค้อ และหมู่บ้านใกล้เคียงอย่างยิ่ง จึงได้อพยพมาตั้งบ้านเรือนที่บ้านโนนค้อเป็นกลุ่มและเป็นชุมชนขึ้น และได้เรียกชื่อบ้านนี้ว่า บ้านค้อวัง และขึ้นอยู่กับอำเภอมหาชนะชัย และแยกเป็นกิ่งอำเภอค้อวัง เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2518 และต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอค้อวัง เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2522

1.2 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอค้อวัง

1.2.1 ลักษณะที่ตั้งและขนาดพื้นที่ของอำเภอ

อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดยโสธร (ภาพที่ 1) มีระยะทางห่างจากจังหวัดยโสธร ประมาณ 68 กิโลเมตร และมีพื้นที่ทั้งหมด 150 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 93,750 ไร่

1.2.2 อาณาเขตของอำเภอ

อำเภอค้อวัง มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร อำเภอราษีไศล, อำเภอขามเฒ่า จังหวัดศรีสะเกษ และ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี คือ (ภาพที่ 2)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอมหาชนะชัย	จังหวัดยโสธร
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอขามเฒ่า	จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอเขื่องใน	จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอราษีไศล	จังหวัดศรีสะเกษ

1.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอค้อวัง มีลักษณะเป็นที่ราบ ความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 114-126 เมตร ลักษณะของดินเป็นดินปนทราย มีฝนตกระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,476.40 มิลลิเมตรต่อปี และจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 84 วันต่อปี ช่วงระยะเวลาที่มีความแห้งแล้งมากคือระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนของทุกปี พื้นที่ของอำเภอค้อวัง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ จำนวน 3 ตำบล คือ ตำบลฟ้าห่วน ตำบลค้อวัง และตำบลน้ำอ้อม รวมพื้นที่ 70,627 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอ ส่วนพื้นที่ที่ไม่อยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว คือ ตำบลกุดน้ำใส จำนวนพื้นที่ 23,123 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 25 ของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอ

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง, 2544)

1.2.4 การปกครอง

อำเภอค้อวัง แบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 เป็น 4 ตำบล รวม 45 หมู่บ้าน มีองค์การบริหารส่วนตำบล รวม 4 แห่ง และเทศบาล 1 แห่ง ดังนี้

1) ตำบล

1.1) ตำบลค้อวัง	11 หมู่บ้าน
1.2) ตำบลกุดน้ำใส	13 หมู่บ้าน
1.3) ตำบลฟ้าห่วน	9 หมู่บ้าน
1.4) ตำบลน้ำอ้อม	12 หมู่บ้าน

จำนวนพื้นที่ แต่ละตำบลเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ตำบลน้ำอ้อม ตำบลฟ้าห่วน ตำบลกุดน้ำใส และตำบลค้อวัง จำนวน 26,120 ไร่ 25,248 ไร่ 23,123 ไร่ และ 19,259 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28,27,25 และ 20 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

(กรมส่งเสริมการเกษตร , 2543)

2) เทศบาลตำบลค้อวัง รับผิดชอบพื้นที่ หมู่ 1,2,5,6,7,9,10 และ 11 ตำบลค้อวัง

3) องค์การบริหารส่วนตำบล

3.1) องค์การบริหารส่วนตำบลค้อวัง รับผิดชอบพื้นที่หมู่ที่ 3,4 และ 8 ตำบลค้อวัง

3.2) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส รับผิดชอบพื้นที่หมู่ที่ 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12, และ 13 ตำบลกุดน้ำใส

3.3) องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำอ้อม รับผิดชอบพื้นที่ หมู่ที่ 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11 และ 12 ตำบลน้ำอ้อม

3.4) องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าห่วน รับผิดชอบพื้นที่ หมู่ที่ 1,2,3,4,5,6,7,8, และ 9

ตำบลฟ้าห่วน

(สำนักงานท้องถิ่นอำเภอค้อวัง , 2553)

1.2.5 ประชากร

อำเภอค้อวัง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 26,143 คน แยกเป็นชาย 12,954 คน หญิง 13,189 คน 5,929 คริวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 173 คน ต่อตารางกิโลเมตร (ตารางที่ 2)

(ที่ทำการปกครองอำเภอค้อวัง , 2553.ข.)

1.2.6 การศึกษาและศาสนา

อำเภอค้อวัง มีโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 และศาสนสถาน ในพื้นที่อำเภอ ดังนี้

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 1,2553.)

1.) โรงเรียน

1.1) ระดับประถมศึกษา จำนวน 20 โรงเรียน

1.2) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 , 2553)

2.) ศาสนสถานและวัด

อำเภอค้อวัง มีวัดซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน และสถานที่ ดังนี้ (ตัดยอดวันที่ 31 ตุลาคม 2553)

2.1) วัด

รวมทั้งหมด 27 วัด พระภิกษุ 160 รูป และสามเณร 2 รูป

โดยแยกตามนิกาย ดังนี้

2.2.1) วัดนิกายมหานิกาย จำนวน 26 วัด พระภิกษุ 155 รูป

2.2.2) วัดนิกายธรรมยุตจำนวน 1 วัด พระภิกษุ 5 รูป และ สามเณร 2 รูป

(สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอค้อวัง , 2553)

1.2.7 ด้านสาธารณสุข

อำเภอค้อวัง มีโรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบล ดังนี้

- 1) โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 1 แห่ง
  - โรงพยาบาลค้อวัง (ขนาด 30 เตียง)
- 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบล
  - 2.1.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตำบลศิริพัฒนา
  - 2.2.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตำบลตูม
  - 2.3.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตำบลตี้ว
  - 2.4.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตำบลเหล่าน้อย
  - 2.5.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตำบลน้ำอ้อม
  - 2.6.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ตำบลโพนเมือง

(สำนักงานสาธารณสุขอำเภอค้อวัง , 2553)

1.2.8 รายได้เฉลี่ยของประชาชน

อำเภอค้อวัง มีประชาชนที่ตกเกณฑ์ จ.ป.ฐ. จำนวน 26 คน คือ มีรายได้ต่ำกว่า 23,000 บาท ต่อคน/ปี และมีประชาชนที่ผ่านเกณฑ์ รวมทั้งหมด 25,913 คน โดยมีรายได้เฉลี่ย 35,000 บาท ต่อคน/ปี (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอค้อวัง , 2553.)

1.2.9 ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

1.) ส่วนราชการส่วนกลาง

- 1.1.) หน่วยเพาะชำกล้าไม้ (1) กรมป่าไม้ (บ้านผิ่ว่น หมู่ที่ 5 ตำบลค้อวัง)

(ที่ทำการปกครองอำเภอค้อวัง , 2553.ก.)

2.) ส่วนราชการระดับอำเภอ

- 2.1.) ที่ว่าการอำเภอค้อวัง
- 2.2.) สถานีตำรวจภูธรค้อวัง
- 2.3.) สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง
- 2.4.) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอค้อวัง
- 2.5.) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอค้อวัง
- 2.6.) สำนักงานท้องถิ่นอำเภอค้อวัง
- 2.7.) สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่อำเภอค้อวัง
- 2.8.) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอค้อวัง
- 2.9.) สำนักงานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอค้อวัง
- 2.10.) สำนักงานสถิติอำเภอค้อวัง
- 2.11.) สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอค้อวัง
- 2.12.) โรงพยาบาลค้อวัง
- 2.13.) สำนักงานที่ดินอำเภอค้อวัง
- 2.14.) สำนักงานเทศบาลตำบลค้อวัง

3.) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

- 3.1) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาค้อวัง
- 3.2) ที่ทำการไปรษณีย์ค้อวัง

3.3) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาคว้อวัง

3.4 สหกรณ์การเกษตร อำเภอค้อวัง

(ที่ทำการปกครองอำเภอค้อวัง , 2553.ก.)

1.3 ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

1.) จำนวนครัวเรือนเกษตรกร รวมทั้งหมด 4,592 ครัวเรือน หรือ คิดเป็นร้อยละ 77 ของครัวเรือนประชากรทั้งหมดของอำเภอ โดยเกษตรกร ดังกล่าว มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน พืชผัก ยางพารา ไม้ผลไม่ยืนต้น และแปรรูปทางการเกษตร

2.) ลักษณะการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ พื้นที่อำเภอ มีพื้นที่รวมทั้งหมด 93,750 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ถือครองทำการเกษตร จำนวน 86,267 ไร่ พื้นที่สาธารณะประโยชน์ จำนวน 3,614 ไร่ และพื้นที่อื่นๆ จำนวน 3,869 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 92 ,4 และ 4 ของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอตามลำดับ โดยพื้นที่ถือครองทำการเกษตร

แยกเป็นพื้นที่ทำนา จำนวน 83,199 ไร่ พื้นที่ทำสวน 1,675 ไร่ พื้นที่ทำไร่ 937 ไร่ และพื้นที่อื่นๆ จำนวน 456 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96 , 2 , 1 และ 1 และของพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภอ ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2553.)

3.) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี รวมทั้งหมด 3,853 ครัวเรือน โดยในปี การผลิต 2552/2553 มีพื้นที่ปลูก จำนวน 83,199ไร่ (ตารางที่ 4) และมีพื้นที่ประสพภัยพิบัติ จำนวน 16,646 ไร่ (ตารางที่ 5) คงมีพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวนาปี 72,425 ไร่ และมี ผลผลิตข้าวรวมทั้งหมด 34,495 ตัน แยกเป็นข้าวเจ้า 26,492 ตัน และข้าวเหนียว 8,003 ตัน โดยมีผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ คือ ข้าวเจ้า 447 กิโลกรัม ต่อไร่ และข้าวเหนียว 460 กิโลกรัม ต่อไร่

4.) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรัง รวมทั้งหมด 2,170 ครัวเรือน โดยใน การผลิต ปี 2552/2553 (รอบที่ 2) มีพื้นที่ปลูกจำนวน 23,117 ไร่ และมีพื้นที่ประสพภัยพิบัติ จำนวน 18,668 ไร่ แต่มิได้รับความเสียหายสิ้นเชิง คงมีพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวนาปรัง 23,117 ไร่ โดยมีผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ คือ ข้าวเจ้า 850 กิโลกรัมต่อไร่ และข้าวเหนียว 750 ไร่ (ตารางที่ 6)

5.) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกพืชไร่ (มันสำปะหลัง) รวมทั้งหมด 133 ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูก รวมทั้งหมดจำนวน 495 ไร่ และมีผลผลิตเฉลี่ย 3,025 ก.ก/ไร่ (ตารางที่ 7)

6.) จำนวนพื้นที่ปลูกพืชฤดูแล้ง รวมทั้งหมด 24,568 ไร่ ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดอยู่นอกเขตชลประทาน เช่น พื้นที่สูบน้ำด้วยไฟฟ้า แหล่งน้ำธรรมชาติ และสระน้ำในไร่นาเกษตรกร ฯลฯ พื้นที่ปลูก คือ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ถั่วลิสง และพริก ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2553.)

7.) จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและสัตว์เลี้ยง (โค กระบือ และสุกร) จำนวนเกษตรกรทั้งหมด 2,761 ครัวเรือน จำนวนสัตว์เลี้ยง 12,032 ตัว โดยแยกเป็น โค จำนวน 9,208 ตัว เกษตรกร 2,189 ครัวเรือน, กระบือ จำนวน 769 ตัว เกษตรกร 352 ครัวเรือน และสุกร จำนวน 2,055 ตัว เกษตรกร จำนวน 122 ครัวเรือน (ตารางที่ 9)

(สำนักงานปศุสัตว์อำเภอค้อวัง , 2553.)

8.) จำนวนคริวเรือนเกษตรกรและสัตว์เลี้ยง (สัตว์ปีก) รวมทั้งหมด 47,211 ตัว เกษตรกร 3,356 คริวเรือน โดยแยกเป็น เป็ดไข่ จำนวน 1,199 ตัว เกษตรกร 112 คริวเรือน,เป็ดเนื้อ จำนวน 899 ตัว เกษตรกร 113 คริวเรือน เป็ดเทศ จำนวน 5,459 ตัว เกษตรกร 516 คริวเรือน ไก่ไข่ จำนวน 224 ตัว เกษตรกร 26 คริวเรือน ไก่เนื้อ จำนวน 921 ตัว เกษตรกร 78 คริวเรือน ไก่พื้นเมือง 38,498 ตัว เกษตรกร 2,507 คริวเรือน และห่าน จำนวน 11 ตัว เกษตรกร 4 คริวเรือน (ตารางที่ 10) (สำนักงานปศุสัตว์อำเภอค้อวัง , 2553.)

9.) จำนวนเกษตรกร และพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ รวมทั้งหมด 469.25 ไร่ และ 917 ตารางเมตร เกษตรกร 159 คริวเรือน โดยแยกเป็น บ่อเลี้ยง จำนวน 469.25 ไร่ เกษตรกร 152 คริวเรือน เลี้ยงในกระชัง (4 X 4 ตรม./กระชัง) จำนวน 917 ตารางเมตร เกษตรกร 7 คริวเรือน และ (ตารางที่ 11) (สำนักงานประมงจังหวัดยโสธร , 2553.)

1.3.2. สถิติการเกิดภัยธรรมชาติ ระหว่างปี 2549-2553 รวม 5 ปี มีการเกิดภัยพิบัติ (อุทกภัย ภัยแล้ง และโรคศัตรูพืช) ในพื้นที่ปลูกพืชของอำเภออย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 12 และ ตารางที่ 13) มีพื้นที่ประสบภัย รวมทั้งหมด 102,550.50 ไร่ มีเกษตรกรผู้ประสบภัย 13,262 คน (คริวเรือน) โดยเฉพาะ ปี 2552 /2553 พบว่า พื้นที่ปลูกข้าวนาปีประสบภัยพิบัติ (อุทกภัย) จำนวน 10,774 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง และพื้นที่ปลูกหอมแดงประสบภัย จำนวน 18,668 ไร่ และ จำนวน 736 ไร่ โดยมีเกษตรกรผู้ประสบภัย จำนวน 1,281 คน, 1,778 คน และ 213 คน ตามลำดับ ในการนี้อำเภอได้ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกร ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินทดรองช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2553.)

1.3.3 จำนวนกลุ่มสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และ กลุ่มยุวเกษตรกร) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.) กลุ่มสถาบันเกษตรกร

1.1) กลุ่มเกษตรกร จำนวน 4 กลุ่ม เป็นกลุ่มเกษตรกรทำนาทั้งหมด สมาชิก รวม 640 คน (ตารางที่ 14)

1.2) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร จำนวน 31 กลุ่ม สมาชิก รวม 1,884 คน (ตารางที่ 14) (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยโสธร , 2553.)

1.3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 28 กลุ่ม สมาชิก รวม 816 คน มีกิจกรรม ดำเนินงานของกลุ่ม (ตารางที่ 15) คือ

1.3.1) ทำข้าวเกรียบ ผัก-ผลไม้

1.3.2) แปรรูปข้าว (ข้าวกล้องงอก,ขนมนางเล็ด)

1.3.3) การแปรรูปถั่วลิสง (ถั่วคั่วทราย ถั่วกรอบแก้ว และถั่วตัด)

1.3.4) การทอผ้าลายขิด

1.3.5) การทอเสื่อจากกก

1.3.6) การทำปลาต้ม

1.3.7) การปลูกพริก,แปรรูปพริก

1.4) กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 6 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 113 คน พบว่าเป็น กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร คือ การปลูกผักสวนครัว ,การปลูกไม้เลื้อยหวาน การปลูกมันสำปะหลัง และ การทำขนมทองม้วน,ทองพับ

2.) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 8 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 325 คน กิจกรรมที่ดำเนินการ คือ การปลูกข้าวมะลิ 105 ปลอดภัยจากสารพิษ,การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ และการปลูกถั่วลิสง ฯลฯ

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2553.)

3.) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 42 แห่ง สมาชิก จำนวน 899 คน มีประเภทกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน (ตารางที่ 15)

3.1) กลุ่มการผลิตสินค้า

3.1.1) ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื่อผ้า	จำนวน 10 แห่ง
3.1.2) ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร	จำนวน 5 แห่ง
3.1.3) การผลิตพืช	จำนวน 9 แห่ง
3.1.4) การผลิตปศุสัตว์	จำนวน 2 แห่ง
3.1.5) เครื่องจักสาน	จำนวน 2 แห่ง
3.1.6) เครื่องไม้เครื่องประดับ	จำนวน 2 แห่ง
3.1.7) ดอกไม้ประดิษฐ์	จำนวน 1 แห่ง
3.1.8) ผลิตปัจจัยการผลิต	จำนวน 6 แห่ง
	รวม 37 แห่ง

3.2) กลุ่มการให้บริการ

3.2.1) ออมทรัพย์ชุมชน	จำนวน 4 แห่ง
-----------------------	--------------

3.3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 42 แห่ง แยกเป็นระดับดี ปานกลาง และปรับปรุง จำนวน 9,25 และ 8 แห่ง ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

4.) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 แห่ง สมาชิก จำนวน 20 คน

1.3.4 ข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

1.) แหล่งธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่มีการก่อสร้างเพื่อใช้ในการเกษตร แหล่งน้ำในการเกษตรที่สำคัญ คือ แม่น้ำชี ซึ่งไหลผ่านทางทิศตะวันตกของพื้นที่ที่เป็นเส้นกั้นระหว่าง เขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร กับอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีตำบลกุดน้ำใส และตำบลฟ้าหวน ไหลลงสู่แม่น้ำมูล จังหวัดอุบลราชธานี และมีแหล่งน้ำที่มีการสร้างขึ้นมาเมื่ออยู่เกือบทุกตำบล คือ อ่างเก็บน้ำ 4 แห่ง หนองน้ำ 50 แห่ง ทำนบเหมือง ฝาย 21 แห่ง ลำห้วย 11 แห่ง บ่อบาดาล 90 แห่ง และบ่อน้ำตื้น 234 แห่ง (ตารางที่ 17)

2.) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

อำเภอค้อวัง มีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอค้อวัง รวมทั้งหมด 7 สถานี อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกุดน้ำใส และมีพื้นที่ส่งน้ำรวม 10,460 ไร่ ดังนี้

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้าน ตั่ว พื้นที่ส่งน้ำ 1,920 ไร่ แหล่งน้ำคือ แม่น้ำชี
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้าน แจนแลน พื้นที่ส่งน้ำ 1,300 ไร่ แหล่งน้ำคือ แม่น้ำชี
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้าน ตูม พื้นที่ส่งน้ำ 1,830 ไร่ แหล่งน้ำคือ แม่น้ำชี

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2553.)

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้าน สังข์ พื้นที่ส่งน้ำ 1,000 ไร่ แหล่งน้ำคือ แม่น้ำชี
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้าน กุดน้ำใส พื้นที่ส่งน้ำ 2,000 ไร่ แหล่งน้ำคือ แม่น้ำชี
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้าน บกน้อย พื้นที่ส่งน้ำ 1,210 ไร่ แหล่งน้ำคือ แม่น้ำชี
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้าน สังข์ พื้นที่ส่งน้ำ 1,500 ไร่ แหล่งน้ำคือ แม่น้ำชี

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2553.)

3.) แหล่งน้ำขนาดเล็กประเภทสระน้ำในไร่นา

พื้นที่อำเภอค้อวัง มีเกษตรกรที่มีสระน้ำในไร่นา จำนวน 2,148 ราย หรือ 2,214 บ่อ และมีความสามารถในการกักเก็บน้ำได้ตลอดปี จำนวน 1,662 บ่อ (ตารางที่ 18) ตามภาคผนวกท้าย

(สถานีพัฒนาที่ดินยโสธร , 2553.)

1.3.5 เขตพื้นที่ส่งเสริมการเกษตร อำเภอค้อวัง

1.) พื้นที่ส่งเสริมการเกษตร แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ตามตำบลดังนี้

1.1) เขตส่งเสริมการปลูกข้าว มีพื้นที่ 83,199 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96 ของพื้นที่อำเภอ ส่งเสริมให้ปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 กข 15 และ กข 3 ส่งเสริมให้ปลูกทุกตำบล

1.2) เขตส่งเสริมให้ปลูกข้าวและไร่นาสวนผสม มีพื้นที่ 615 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.6 ของพื้นที่อำเภอ ส่งเสริมให้ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 และ กข 6 ส่วนไร่นาสวนผสมส่งเสริมให้ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์บกและสัตว์น้ำ ส่งเสริมให้ดำเนินการทุกตำบล

1.3) เขตส่งเสริมการปลูกพืชไร่ มีพื้นที่ 905 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1 ของพื้นที่อำเภอ ส่งเสริมให้ปลูกมันสำปะหลัง และถั่วลิสง ส่งเสริมให้ปลูกกระจายทุกตำบล

1.4) เขตส่งเสริมการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และไม้เศรษฐกิจ มีพื้นที่ 3,430 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4 ของพื้นที่อำเภอ ส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลัง มะม่วง กล้ายน้ำว่า มะพร้าว ฝรั่ง น้อยหน่า กระท้อน ขนุน และมะขามหวาน ส่งเสริมให้ปลูกกระจายทุกตำบล (ตารางที่ 19) ตามภาคผนวกท้าย

(สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2553.)

บทที่ 2

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

1. ข้อมูลกายภาพ

1.1 ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

1.1.1 ข้อมูลกลุ่มดิน

สภาพดินโดยทั่วไปของอำเภอค้อวัง ประกอบด้วยกลุ่มชุดดิน รวม 4 ชุด คือ ดินชุดร้อยเอ็ด ดินชุดอุบล ดินชุดโคราช และชุดดินโอซี ชุดดินที่พบมากที่สุดคือ ชุดดินร้อยเอ็ด ประมาณ 70 %

1.1.2 ความเหมาะสมและคุณภาพดิน (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ข้อมูลชุดดินอำเภอค้อวัง แยกตามลักษณะบริเวณที่พบและความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์

ลักษณะดิน	บริเวณที่พบ	ชุดดิน	ความเหมาะสม	การใช้ประโยชน์
ทรายปนร่วน ระบายน้ำเร็ว อินทรีย์วัตถุต่ำ ปานกลาง	กระจายทั่วทุก หมู่บ้าน / ตำบล	ชุดดินร้อยเอ็ด	เหมาะสมปาน กลางในการทำนา	ใช้ทำนา
ร่วนปนทราย ระบายน้ำปาน กลาง อินทรีย์วัตถุต่ำ	ต.กุดน้ำใส ต.ค้อวัง ต.ฟ้าห่วน ต.น้ำอ้อม	ชุดดินโคราช	พืชไร่ ไม้ผล	พืชไร่ ไม้ผลที่อยู่อาศัย
ทรายปนร่วน ทรายระบายน้ำดี อินทรีย์วัตถุต่ำ	ต.กุดน้ำใส ต.ค้อวัง ต.ฟ้าห่วน ต.น้ำอ้อม	ชุดดินอุบล	พืชไร่เหมาะสม ต่ำในการทำนา	ทำนา

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , 2535

2. ข้อมูลชีวภาพ

2.1 พันธุ์พืชที่ปลูก/พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ/พันธุ์ปลาที่เลี้ยง

2.1.1 พันธุ์พืชที่เกษตรกรปลูกเพื่อจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน คือ พันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 และ พันธุ์ข้าว กข.6 มะม่วงคือ อกร่อง เขียวเสวย หนั่งกลางวัน แรด น้ำดอกไม้ ฟาลัน แก้ว พืชไร่คือ ถั่วลิสง ไทนาน 9 และไม้เศรษฐกิจ คือ ยูคาลิปตัส

2.1.2 พันธุ์สัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงไว้จำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน คือ โคพื้นเมือง, โคพันธุ์ลูกผสม อเมริกันบาร์มัน,โคลูกผสมซาร์เวย์ , กระบือไทย , สุกรลูกผสมลาทส์ไวท์ , สุกรลูกผสมแรนเรซ , เป็ดเทศ , ไก่พื้นเมือง, ไก่ลูกผสมสามสายเลือดและไก่ชน

2.1.3 พันธุ์ปลาที่เลี้ยงเพื่อจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน คือ ปลานิล , ปลาไน , ปลาตะเพียน , ปลายี่สกเทศ , ปลาดุกอุยเทศ

6) การเลี้ยงปลา เป็นการเลี้ยงในระยะเวลาสั้นๆ ในไร่นาสวนผสม หรือบ่อดิน เนื่องจากบ่อไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ แต่เกษตรกรรายที่มีน้ำตลอดปี ก็จะเลี้ยงตลอดปี

7) การถนอมอาหาร และแปรรูปผลผลิตการเกษตร เกษตรกรจะรวมกลุ่มกันหลังจากฤดูการทำนาปีเสร็จ หรือว่างจากการทำนา จึงจะมีการดำเนินกิจกรรม

ระบบการผลิตการเกษตรอำเภอค้อวัง

ทำนาปี ⇨ การปลูกพืชฤดูแล้ง ⇨ ปลูกไม้ผล ⇨ ปลูกพืชผัก ⇨ เลี้ยงสัตว์ ⇨ เลี้ยงปลา ⇨ แปรรูปอาหาร

2.5 ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อำเภอค้อวัง อำเภอค้อวัง

ตารางที่ 21 ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อำเภอค้อวัง อำเภอค้อวัง

กิจกรรมการเกษตร	ระยะเวลาดำเนินการ												
	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	
2.5.1 ข้างนาปี													
1) ข้าวเจ้า (มะลิ 105)				←									→
2) ข้าวเหนียว (กข6)				←									→
2.5.2 การปลูกพืชฤดูแล้ง													
1) ข้างนาปรัง	←		→										
2) ถั่วลิสง	←		→										
3) พืชผัก	←		→										
2.5.3 การปลูกไม้ผล	←												→
2.5.4 การปลูกพืชผักสวนครัว	←												→
2.5.5 การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ (โค กระบือ)	←												→
2.5.6 การเลี้ยงสัตว์เล็กและสัตว์ปีก	←												→
2.5.7 การเลี้ยงปลา					←								→
2.5.8 การแปรรูปและถนอมอาหาร	←												→

2.6 เทคโนโลยีการผลิต (การใช้ปุ๋ยเคมี , สารเคมี , อาหารสัตว์/แร่ธาตุ)

2.6.1 การใช้ปุ๋ยเคมี , สารเคมี

ในการผลิตพืช เกษตรกรยังมีการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กันไป คิดเป็นการใช้ปุ๋ยเคมีร้อยละ 60 ของการใช้ปุ๋ย เฉลี่ยประมาณ 300 ตัน หรือคร่าวเรือนละ 200 กิโลกรัม และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 40 เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด 130 ตัน หรือ คร่าวเรือนละ 87 กิโลกรัม นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีเกษตรกรบางส่วนใช้ปุ๋ยยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น ใส่ปุ๋ยไม่ครบตามอัตราส่วนกำหนดไม่ตรงช่วงเวลาที่พืชต้องการ ซึ่งมีผลกระทบต่อผลผลิต เกษตรกรยังยึดถือขั้นตอนการปฏิบัติการผลิตแบบเดิมมานาน เกิดความเคยชินที่จะปฏิบัติตามวิธีการเดิม

2.6.2 สารเคมี

เกษตรกรมีการใช้สารเคมีในการผลิตค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 8 ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นสารเคมีกำจัดวัชพืช และสารเคมีกำจัดปูและหุนา

2.6.3 อาหารสัตว์/แร่ธาตุ

เกษตรกรส่วนใหญ่ยังเลี้ยงแบบเดิม ยังไม่มีการนำอาหารสัตว์ที่มีโปรตีนสูงและมีแร่ธาตุครบถ้วน นำมาให้อาหารสัตว์กินเป็นอาหารเสริม หรืออาหารหลัก มีเพียงการเลี้ยงสุกรแม่พันธุ์และสุกรขุน ที่อาหารผสมให้กินเป็นหลัก ในการเลี้ยงปลาก็ยังใช้อาหารที่หาได้ตามท้องถิ่น เช่น รำหรือการสร้าง แพลงตอนให้เกิดในน้ำเท่านั้น

2.7 ปริมาณการผลิต

2.7.1 ข้าว

ในปี 2552/53 อำเภอควนขนุน มีการผลิตข้าวนาปี พันธุ์ข้าวมะลิ 105 รวม 26,492 ตัน และพันธุ์ข้าว กข. 6 รวม 8,003 ตัน รวมผลผลิตทั้งหมด 34,495 ตัน

โดยเกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1) ใช้บริโภคในครัวเรือน	8,769	ตัน
2) ใช้ทำพันธุ์	812	ตัน
3) ใช้เลี้ยงสัตว์	193	ตัน
4) จำหน่าย	42,259	ตัน

2.7.2 ไม้ผล

1) มะม่วง เช่น น้ำดอกไม้ เขียวเสวย แรด ฟ้าลิ้น อกร่องและแก้ว มีผลผลิตรวมทั้งหมด 50.6 ตัน ส่วนใหญ่ใช้บริโภคและจำหน่ายในครัวเรือน

2) ฝรั่ง ขนุน น้อยหน่า มะพร้าว มะขามเปรี้ยว รวมผลผลิต 12 ตัน

2.7.3 พืชผัก

เป็นพื้นที่ปลูกผักทั้งในฤดูแล้ง เช่น ถั่วฝักยาว พริก หอมแดง ผักต่างๆ รวมผลผลิตทั้งหมด 500 ตัน ส่วนใหญ่ใช้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายยังตลาดศรีสะเกษ

2.7.4 สัตว์

ปริมาณการผลิตในปี 2552 กระบือ 769 ตัว โค 9,208 ตัว สุกร 2,055 ตัว ไก่ 38,498 ตัว เป็ด 5,459 ตัว รวมครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์ 3,356 ครัวเรือน

2.7.5 ปลา

ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงในบ่อไร่นาสวนผสม และมีการขุดบ่อตกปลาในช่วงฤดูฝน โดยอาศัยปลาธรรมชาติ และมีการจับปลาในช่วงฤดูแล้ง ปี 2552 ปริมาณ 250 ตัน

3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

3.1 สิทธิในที่ดินทำกิน

เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ประมาณ 86,267 ไร่ มีบางส่วนเช่าที่ดินของคนอื่น คิดเป็นร้อยละ 15 ของพื้นที่ถือครอง

3.2 จำนวนแรงงาน

เกษตรกรและประชาชนอำเภอควนขนุน มีจำนวน 4,592 ครัวเรือน รวม 25,943 คน มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.87 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ซึ่งเหมาะสมที่จะใช้แรงงานในการทำเกษตรระดับหนึ่ง เพราะบางช่วงระหว่างการปลูกพืชต้องมีการสร้างแรงงานส่วนหนึ่งเพิ่ม เพื่อให้ทันและเพียงพอในการผลิต (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 จำนวนครัวเรือนและค่าเฉลี่ยของสมาชิกแรงงานในครัวเรือนอำเภอค้อวัง แยกเป็นรายตำบล

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน (ครอบครัว)	ประชากร (คน)	สมาชิกครัวเรือน เฉลี่ย(คน)	วัยแรงงาน/ ครัวเรือนเฉลี่ย(คน)
1	กุดน้ำใส	1,692	7,719	4.56	4
2	ค้อวัง	1,712	7,164	4.18	4
3	ฟ้าห่วน	1,249	5,736	4.6	4
4	น้ำอ้อม	1,267	5,324	4.2	4
รวม	4 ตำบล	5,920	25,943	4.38	4

3.3 รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

3.3.1 รายได้/ครัวเรือน/ปี รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรกรรม รวม 31,127,366 บาท เฉลี่ย 21,175 บาท/ครัวเรือน/ปี รายได้นอกภาคเกษตรกรรม เช่น รับจ้างทำการเกษตร รับจ้างทั่วไปและเงินจากญาติที่ไปทำงานต่างจังหวัดและต่างประเทศ รวม 15,618,300 บาท เฉลี่ย 10,154 บาท/ครัวเรือน/ปี รวมรายได้ภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมของครัวเรือน ปีละ 46,745,666 บาท เฉลี่ย 30,393 บาทต่อครัวเรือน/ปี (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 จำนวนรายได้ภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมต่อปี ของเกษตรกรอำเภอค้อวัง

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	รายได้จากภาค เกษตรกรรม	รายได้นอกภาค เกษตรกรรม	รวมรายได้ (บาท)	รายได้เฉลี่ย/ ครัวเรือน/ปี (บาท)
1	กุดน้ำใส	31,127,366	15,618,300	46,745,666	30,393
2	ค้อวัง	2,246,772	1,246,770	3,493,472	37,164
3	ฟ้าห่วน	92,015,200	54,787,546	37,227,654	32,150
4	น้ำอ้อม	82,015,200	13,212,454	96,227,654	20,953
รวม	4 ตำบล	207,404,538	84,865,070	183,694,446	32,369

3.4 เป้าหมายของการทำฟาร์ม

ในการทำการเกษตรหรือการทำฟาร์มของเกษตรกร มีเป้าหมายคือรายได้หลัก หรือรายได้รองและรายได้เสริม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ในครัวเรือน และสำหรับบริโภคในครัวเรือน อย่างพอเพียงเป็นการลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกร โดยรายได้จากภาคเกษตรกรรมดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 70 ของรายได้ ทั้งหมดของเกษตรกรต่อปี หรือมีรายได้ 35,000 บาทต่อครัวเรือน

3.5 สัตว์ใช้งาน เครื่องจักรกลการเกษตรและปัจจัยการผลิต

เกษตรกรไม่มีการใช้สัตว์ใช้งาน แต่มีการเลี้ยงกระบือเพื่อขยายพันธุ์ และจำหน่าย ส่วนแรงงานจะใช้เครื่องรถไถเดินตาม และรถแทรกเตอร์ขนาดกลาง , รถเกี่ยวรวงข้าว

3.6 ผลผลิตเฉลี่ย ราคา ต้นทุนการผลิต

3.6.1 ผลผลิตเฉลี่ย

จากการประเมินผลผลิตข้าวประจำปี 2550/51 พบว่าข้าวมะลิ 105 มีผลผลิต 447 กิโลกรัมต่อไร่ และข้าว กข 6 มีผลผลิต 460 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวนาปรังมีผลผลิตเฉลี่ย 850 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนผลผลิตของถั่วลิสง ที่ปลูกในฤดูแล้ง พบว่าถั่วลิสงมีผลผลิต 280 กิโลกรัมต่อไร่

3.6.2 ต้นทุนการผลิต

ในการปลูกข้าวของอำเภอค้อวัง เกษตรกรมีการทำนาหว่านและนาดำ ซึ่งปัจจุบันมีการทำนาหว่าน 95 เปอร์เซ็นต์ นาดำ 5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะมีแนวโน้มในการทำนาหว่านมากขึ้น จากการสำรวจข้อมูลต้นทุนการผลิต ข้าวของตำบลค้อวัง รวม 45 หมู่บ้าน 4 ตำบล พบว่าเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตข้าวตาม ตารางดังนี้ (ตารางที่ 24) ตารางที่ 24 ต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ แยกเป็นข้าวนาดำ และข้าวหว่านอำเภอค้อวัง

รายการ	ข้าวนาดำ	ข้าวหว่าน
1. ค่าปัจจัยการผลิต	1,850	1,525
1.1 ค่าพันธุ์ข้าว	(550)	(575)
1.2 ค่าปุ๋ย	(900)	(950)
1.2.1) ค่าปุ๋ยเคมี	(700)	(500)
1.2.2) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	(200)	(200)
1.3 ค่าสารเคมี	(400)	(250)
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,400	1,400
2.1 ค่ารถไถ	(450)	(450)
2.2 ค่าปลูก	(1,200)	(200)
2.3 ค่าจ้างใส่ปุ๋ย	(100)	(100)
2.4 ค่าเก็บเกี่ยว	(550)	(550)
2.5 ค่าขนย้าย/นวด	(100)	(100)

3.6.3 แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

ประชากรและเกษตรกรอำเภอค้อวัง จำนวน 4,594 ครัวเรือน มีการใช้เงินทุนหมุนเวียนและแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะกู้เงินจาก ธ.ก.ส. จำนวน 3,733 ครัวเรือน แหล่งอื่นๆ จำนวน 859 ครัวเรือน เช่น สหกรณ์การเกษตร กองทุนหมุนเวียนของ

3.7 ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด , แหล่งรับซื้อผลผลิต)

3.7.1 ข้าว

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการนำข้าว จำนำกับ ธ.ก.ส. ตามโครงการรับจำนำข้าวปี 2550/51 คิดเป็นร้อยละ 20 สำหรับเกษตรกรบางส่วนไม่มีการจำนำข้าว คิดเป็นร้อยละ 80 ได้นำข้าวเปลือกไปจำหน่ายแก่พ่อค้าคนกลาง ที่อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ และอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยพ่อค้าดังกล่าวได้นำข้าวไปจำหน่ายต่อที่บริษัทเอกชน ณ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อแปรรูปส่งออกข้าวโดยตรง และมีเกษตรกรที่นำข้าวไปจำหน่ายแก่สหกรณ์การเกษตรอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

3.7.2 ถั่วลิสง

เกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสง อยู่เขตตำบลกุดน้ำใส และตำบลฟ้าห่วน บางส่วนเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วเสร็จ จะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อในหมู่บ้านและบางส่วนก็รวมกลุ่มนำไปจำหน่ายให้เอกชนที่แปรรูปถั่วลิสง ในท้องถิ่นมีกลุ่มแม่บ้านก็ซื้อไปเก็บไว้เพื่อการแปรรูปถั่วลิสงในหมู่บ้าน เพื่อมูลค่าการผลิต

3.7.3 พืชผัก

ตำบลกุดน้ำใส ไม่มีพื้นที่ปลูกพืชไร่ มีพื้นที่ปลูกพืชผักน้อย เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกผัก ส่วนใหญ่เป็นการปลูกช่วงฤดูแล้ง และบางส่วนปลูกในฤดูฝน เกษตรกรมักจะนำผลผลิตไปจำหน่ายที่ตลาดท้องถิ่น และตลาดสดอำเภอค้อวังและบริเวณภายในครัวเรือน

3.7.4 ไม้ผล

ปริมาณการปลูกไม้ผล ยังไม่มาก จึงมรแค่การจำหน่ายในหมู่บ้าน และมีพ่อค้าเร่มารับซื้อเพื่อนำไปรวบรวมจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางอีกต่อไป

3.8 ภาวะหนี้สิน

จากการประเมินสถานะการเงินของแหล่งเงินกู้ พบว่าเกษตรกรหรือประชาชนในอำเภอค้อวัง ส่วนใหญ่พบว่าหนี้สินมากกว่ารายได้ โดยมีภาวะหนี้สินเฉลี่ย 112,450 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งหนี้สินเหล่านี้เป็นเงินกู้จาก ธ.ก.ส. , สหกรณ์ , เอกชนและกองทุนหมู่บ้านต่างๆ ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ที่เกษตรกรกู้มาเพื่อใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตร การก่อสร้างบ้านพักที่อยู่อาศัย และเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ คือประเทศไต้หวัน และประเทศในแถบตะวันออกกลาง

4. ข้อมูลทางสังคม

4.1 ขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด

ประชากรในเขตอำเภอค้อวัง ส่วนใหญ่จะมีขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมสืบเนื่องติดต่อกันมานานจนถึงปัจจุบัน ตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมที่ดิงาม ซึ่งได้ปฏิบัติในชุมชนดังนี้

4.1.1 ประเพณีบุญข้าวจี ประเพณีบุญเดือนสามบุญข้าวจี กระทำกันในวันมาฆบูชา โดยการนำเอาข้าวเหนียวที่นึ่งสุกแล้ว ปั้นเป็นก้อนย่างไปให้แห้งกรอบ ทาด้วยไขผสมน้ำอ้อย ทำให้กรอบ 3 ก้อน แล้วนำไปถวายพระที่วัด และมีการเสี่ยงทายโดยใช้ไข่เรียกว่า บุญเบิกบ้าน เพื่อเสี่ยงทายความอุดมสมบูรณ์ในหมู่บ้าน เสี่ยงทายฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล

4.1.2 ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีบุญเดือนห้าการสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ตอนเช้าจะมีการทำบุญตักบาตรที่วัด และวัดจะอัญเชิญพระพุทธรูปมาประดิษฐานไว้ศาลาวัด เพื่อให้ชาวบ้านได้สรงน้ำ ช่วงบ่ายจะมีการแห่นางสงกรานต์รอบหมู่บ้าน พอเสร็จจากการแห่นางสงกรานต์แล้ว จะเป็นพิธีรดน้ำดำหัว โดยเริ่มจากพระสงฆ์และผู้สูงอายุของชุมชน เพื่อขอพรให้เป็นศิริมงคลแก่ชีวิตและยังมีการสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน

4.1.3 ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีบุญเดือนหก เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ มีความเชื่อว่าเป็นการขอฝนและบูชาพญาแถน ขอให้ลดบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล การจัดงานจะประชาสัมพันธ์ไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อนำบั้งไฟมาแข่งขันประกวด การแข่งขันบั้งไฟสูงส่วนมากจะจัดสองวัน วันแรกจะประกวดบั้งไฟสวยงามพร้อมขบวนพ้อนรำจากหมู่บ้านต่างๆ วันที่สอง จะประกวดบั้งไฟขึ้นสูง ก่อนจะมีการแข่งขันกันนั้นจะมีการจุดบั้งไฟเสี่ยงทายก่อน ซึ่งเป็นการจุดเพื่อพยากรณ์ว่า ถ้าบั้งไฟขึ้นสูงปีนั้นฝนจะตกต้องฤดูกาลน้ำในนามีความอุดมสมบูรณ์ หลังจากนั้นจะเป็นการจุดบั้งไฟของคณะต่างๆ ถ้าบั้งไฟใครอยู่บนฟ้าและทำเวลาดำเนินนานที่สุดเป็นผู้ชนะ ถ้าบั้งไฟใครไม่ขึ้นหรือแตกชาวบ้านจะช่วยกันห้ามเจ้าของคลุกโคลนตม เป็นที่สนุกสนาน

4.1.4 ประเพณีบุญผะเหวดและแห่พระ ประเพณีชาวบ้านได้ทำสืบทอดกันมาแต่สมัยโบราณ คือในตอนเช้าจะมีการทำบุญตักบาตรที่วัด หลังจากนั้นจะมีการตกแต่งเกวียนและอัญเชิญพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองออกไปยังคูแก้ว การแห่น้ำโดยคณะกองยาวและชาวบ้าน หลังจากนั้นก็จะมีการจุดบั้งไฟเสี่ยงทายโชคลาภและขอฟ้าขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล เสร็จจากการเสี่ยงทายแล้วพระสงฆ์ฉันเพลเสร็จขบวนแห่พระก็จะเริ่มแห่ เสร็จแล้วก็จะทำการอัญเชิญผะเหวดแล้วแห่มาจนถึงวัด ตลอดทางจะมีชาวบ้านสรงน้ำพระพุทธรูปและสรงน้ำกันอย่าง สนุกสนานและได้

4.1.5 ประเพณีเดือนแปด มีประเพณีบุญเข้าพรรษาตรงกันวันแรม 1 ค่ำ เดือนแปด ชาวบ้านนิยมบวชลูกหลานในช่วงเข้าพรรษา เพื่อให้ศึกษาพระธรรมวินัย และเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาตามประเพณีตั้งแต่สมัยพุทธกาลภิกษุจะอยู่ประจำเป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึง 15 ค่ำ เดือน 11 ในงานบุญเข้าพรรษาตอนเช้าจะมีการทำบุญตักบาตร ช่วงบ่ายมีการถวายผ้าอาบน้ำฝน ดอกไม้ธูปเทียนถวายนม น้ำตาล โอวัลติน เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาในการจำพรรษาตลอด 3 เดือน ตอนเย็นจะมีการทำวัดและเวียนเทียน โดยเจ้าอาวาสและญาติโยม

4.1.6 ประเพณีเดือนเก้าเดือนสิบ ประเพณีบุญข้าวสาก ข้าวประดับดิน ตรงกับวันเพ็ญเดือนสิบ เรียกว่าบุญเดือนสิบ เป็นการอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว ส่วนข้าวประดับดินจะเป็นการนำอาหารที่จัดไว้ไปแขวนตามต้นไม้ เพื่อเรียกวิญญาณให้มารับของกินในวันเดือนดับ การทำบุญข้าวสากจะเขียนชื่อพระภิกษุลงในบาตร ถ้าผู้ใดจับฉลากของพระภิกษุของคใดได้ ก็ให้นำมาถวายพระภิกษุของคั้นั้น โดยเขียนชื่อผู้ล่วงลับไปแล้ว และข้าวสากที่ทำด้วยใบตองข้างในบรรจุอาหารคาวหวานข้างในแล้ว เย็บติดกัน นำมาถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ เมื่อฉันเสร็จแล้วจะมีการฟังเทศน์ และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว แล้วนำข้าวสากไปไว้ที่นา เพื่อให้เจ้านาหรือที่เรียกกันตาแฮก ได้กินเป็นการเลี้ยงตาแฮกให้ได้ข้าวงาม

4.1.7 ประเพณีบุญเดือนสิบเอ็ด ประเพณีเดือนสิบเอ็ดคือประเพณีออกพรรษา ในตอนเช้าชาวบ้านจะร่วมกันทำบุญตักบาตรที่วัด ตอนกลางคืนจะมีการถวายต้นปราสาทผึ้ง ซึ่งประกอบด้วยข้าวสาร เสือ ผึ้ง ดอกไม้ธูปเทียน เข้าวันแรม 1 ค่ำ จะมีการทำบุญตักบาตรเทโว โดยพระสงฆ์จะเวียน 3 รอบ รอบที่ 1 ตะเป็นปัจจัย รอบที่ 2 จะเป็นข้าวสารอาหารแห้ง รอบที่ 3 จะเป็นข้าวสุก เมื่อครบสามรอบก็เป็นอันเสร็จพิธี

4.1.8 บุญเดือนสิบสอง ในเดือนสิบสอง จะมีประเพณีบุญกฐินเริ่มออกพรรษา คือ แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันเพ็ญเดือนสิบสอง ผู้ที่ต้องการจะทำบุญกฐินจะต้องเขียนฉลากจองวัดที่จะทอดถวาย โดยในปีหนึ่งแต่ละวัดจะมีการรับกฐินได้เพียงหนึ่งครั้ง และเมื่อถึงวันทอดกฐินเจ้าภาพต้องเตรียม องค์กรกฐินให้พร้อม และนำถวายตามที่กำหนดไว้

4.2 ศาสนา สิ่งยึดเหนี่ยวและข้อห้ามต่างๆ

4.2.1 ศาสนา

ประชาชนและเกษตรกรตำบลค้อวังส่วนมากจะนับถือศาสนาพุทธ โดยมีการปฏิบัติธรรมและพิธีกรรมทางศาสนา เกี่ยวข้องกับประเพณีที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำทางศาสนา มีคณะกรรมการวัดที่ร่วมการสร้างความเจริญของศาสนาด้านวัตถุ เช่น โบสถ์ ศาสนา กุฏิ ชุมประตู่วัด ปัจจุบันอำเภอค้อวัง มีวัดทั้งหมด 27 วัด ทุกวัดมีการดำเนินกิจการของสงฆ์ และกิจกรรมทางศาสนาของพระพุทธรูปเป็นประจำ โดยเฉพาะวันสำคัญของศาสนาและเทศกาลต่างๆ จะมีประชาชนมาร่วมทำบุญอย่างพร้อมเพียง

4.2.2 สิ่งยึดเหนี่ยว

ศาสนาพุทธเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวของประชาชนอำเภอค้อวังและยังมีศาลปู่ตา และศาลหลักเมืองค้อวังซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวด้านจิตใจ ในแต่ละเทศกาลประชาชนที่ไปทำงานต่างจังหวัดจะมาร่วมกันทำบุญ นำผ้าป่ามาทอดถวายวัดต่างๆ เป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคี สร้างความรักต่อท้องถิ่นบ้านเกิด และให้ศาสนาเจริญรุ่งเรืองต่อไป

4.2.3 ข้อห้ามต่างๆ

สำหรับข้อห้ามต่างๆ ในชุมชน ด้านศาสนาประชากรของชุมชนมีการละเว้นปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ส่วนด้านสังคม ชุมชนมีข้อห้ามตามธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติต่อสาธารณะประโยชน์และสาธารณูปโภค และประชากร โดยมีกฎระเบียบของแต่ละหมู่บ้านที่กำหนดโดยชุมชน มีการกล่าว ตักเตือนภาคทัณฑ์ และปรับตามสมควร หากเกินอำนาจของชุมชนหรือไม่มีการยินยอม จึงมอบให้เจ้าหน้าที่ทางราชการดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

4.3 การศึกษา/ศาสนา

1) การศึกษา

ประชาชนอำเภอค้อวัง มีการจบการศึกษาภาคบังคับ คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวนผู้ที่จบสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด และประชากรอีกร้อยละ 10 เป็นประชากรที่ยังไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะยังไม่ถึงเกณฑ์บังคับและกำลังศึกษาอยู่

2) ศาสนา

เกษตรกรอำเภอค้อวัง และประชาชนอำเภอค้อวัง นับถือศาสนาพุทธทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100

4.4 ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มตามธรรมชาติ

ผู้นำตามธรรมชาติ หรือผู้นำแบบไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่ม ผู้นำทางภูมิปัญญาพระ ซึ่งเป็นผู้นำตามความเชื่อถือของชาวบ้านในชุมชน

กลุ่มตามธรรมชาติ เป็นกลุ่มที่ชาวบ้านรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจกรรมด้านต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน เป็นต้น

4.5 ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ในเขตตำบลค้อวัง มีทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่าหลายท่าน ที่ได้สืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน จากบรรพบุรุษ ได้นำมาสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าให้ตนเองและสังคม เช่น ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร ยาพื้นบ้าน หมอนวดแผนโบราณ หมอตำแย ช่างไม้ หมอกระดูก จักรสาน ดนตรีพื้นเมือง หมอทำขวัญ ศิลปะพื้นบ้าน หมอลำ หมอแคน ทอผ้า ฯลฯ

บทที่ 3

สถานการณ์ของชุมชนอำเภอค้อวัง

1. ปัญหาของชุมชน

1.1 ด้านกายภาพ

1.1.1 ดินและสภาพพื้นที่ / พื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ

1) ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกพืช ยังขาดความอุดมสมบูรณ์ และมีสภาพที่ไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก เนื่องจากดินส่วนใหญ่เป็นร้อยละ 70 ของชุดดินร้อยเอ็ด และชุดดินอุบล แต่เกษตรกรไม่มีทางเลือกที่จะปลูกพืชอื่น นอกจากปลูกข้าวเป็นหลัก ซึ่งจะต้องมีปรับปรุงบำรุงดินสภาพดิน เพื่อการเพาะปลูกพืชดังกล่าวเป็นประจำต่อเนื่อง

2) สภาพพื้นที่ของอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มลำนํ้า คิดเป็นร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด สามารถเก็บกักน้ำได้เพียงพอในการเพาะปลูกในช่วงฤดู และฤดูแล้ง โดยสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและในฤดูฝนถ้าฝนตกหนัก อาจเกิดภัยธรรมชาติน้ำท่วมได้

1.1.2 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

1) พื้นที่อำเภอค้อวัง ส่วนมากจะมีห้วยหนองและกุดต่างๆ และมีแม่น้ำชีไหลผ่าน มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 7 แห่ง และมีคลองส่งน้ำยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูก ทำให้บางพื้นที่ยังไม่สามารถปลูกพืชเสริมในฤดูแล้งได้ และเกิดภัยธรรมชาติน้ำท่วม เนื่องจากอยู่ใกล้ลำนํ้าชี โดยเฉพาะตำบลกุดน้ำใส ตำบลฟ้าห่วน

1.2 ด้านชีวภาพ

1.2.1 การปลูกพืชจำกัดชนิด

1) เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าว และพืชไร่ในฤดูแล้วเป็นบางส่วน นอกจากจะขุดสระน้ำและปลูกพืชผัก และไม้ผลแบบไร่นาสวนผสม

2) สภาพการปลูกพืชไร่ มีมันสำปะหลัง และถั่วลิสง

3) การปลูกไม้ผล เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีทุนในการขุดบ่อหรือคันดิน เพื่อยกร่องปลูกไม้ผล ทำให้มีการปลูกไม้ผลได้เล็กน้อยเท่านั้น

4) พืชผัก เกษตรกรจะปลูกมากในฤดูหลังการทำนา ไม่มีกิจกรรมตลอดปี เนื่องจากไม่มีพื้นที่เหมาะสมในการปลูกในฤดูฝน พืชผักที่ปลูกในปัจจุบัน ช่วงปลายฤดูฝนได้แก่ หอมแดง พริก และ พืชผักกินใบ

1.2.2 การใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าว

1) การผลิตข้าว

เกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิต ไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ต่ำลง เนื่องจากยังยึดปฏิบัติตามขั้นตอนไม่ถูกต้อง มีการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไป มีการใส่ปุ๋ยไม่ถูกระยะความต้องการของการเจริญเติบโตของข้าว ไม่เข้าใจในด้านวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ทำให้ผลผลิตข้าวขาดคุณภาพและมีราคาต่ำ

2) การผลิตถั่วลิสง

เกษตรกรยังมีข้อจำกัดในการใช้พันธุ์ถั่วลิสง คือ ไม่สามารถปลูกถั่วลิสงในฤดูฝนไว้ทำพันธุ์ในฤดูแล้งได้ เนื่องจากไม่มีที่ดิน และในฤดูปลูกพืชฤดูแล้ง จะต้องอาศัยพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ โดยสูบน้ำด้วยไฟฟ้า หรือเครื่องสูบน้ำ

ของตนเอง และเกษตรกรยังขาดความรู้ด้านวิทยาการด้านการตลาด คือ ขายผลผลิตในราคาต่ำในฤดูผลผลิตผลออกสู่ตลาด แล้วหาซื้อเมล็ดพันธุ์ในฤดูกาลเพาะปลูกในราคาสูง

3) การผลิตไม้ผล

เกษตรกรยังขาดหลักวิชาการในการจัดการไม้ผลที่ปลูก ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง หรือการใช้สารเคมีหรือธาตุเสริมในการที่จะทำให้ผลผลิตสูง รวมถึงการป้องกันกำจัดแมลง โดยวิธีเกษตรผสมผสานการผลิตไม้ผลนอกฤดูกาลเพื่อให้ราคาผลผลิตสูง

4) พืชผัก

การผลิตไม่มีการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูหญ้า โดยวิธีเกษตรผสมผสาน ทำให้พืชผักที่ผลิตออกมายังไม่ปลอดสารพิษ ส่งผลให้ไม่สามารถผลิตผักในปริมาณมากออกสู่ตลาดตามความต้องการ และมีการผลิตพืชผักตามฤดู ไม่มีการผลิตนอกฤดูเพื่อจะให้ราคาสูง

1.2.3 การใช้ประโยชน์จากที่ดินในการทำการเกษตร

1) พื้นที่บางส่วนเป็นเนินทราย ไม่สามารถปลูกพืชให้เจริญงอกงาม ถึงจะปรับปรุงแล้วก็ตาม จึงปล่อยให้พื้นที่ว่างเปล่า

2) พื้นที่ลุ่มน้ำ มักจะเกิดภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ซึ่งทำให้เสียผลประโยชน์ในการลงทุน ด้านการผลิตไม่ได้รับผลผลิตเต็มที่

3) คลองส่งน้ำ โครงการสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ จึงทำให้การ ปลูกพืชหลังฤดูทำนา ไม่ได้ใช้ที่ดินเต็มที่ จึงใช้ดินไม่คุ้มค่า และผลผลิตในพื้นที่มีจำนวนน้อย

1.2.4 ปัญหาการเลี้ยงสัตว์

1) ขาดพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์สัตว์พันธุ์ดี ที่จะใช้ผสมและขยายพันธุ์ รวมถึงเกษตรกรยังขาดหลักการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง และประหยัดต้นทุนต่ำ ไม่มีการคัดพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ที่ดิน ทำให้พันธุ์สัตว์ไม่ได้พันธุ์ที่เจริญเติบโตที่ดี และการเกิดโรคระบาดในปศุสัตว์

2) ขาดความรู้ด้านการจัดการฟาร์มที่ดี เช่น พันธุ์ดี อาหารดี โรงเรือนที่ดี การป้องกันและรักษาโรค

1.2.5 ปัญหาการเลี้ยงปลา

1) ขาดเงินทุนในการขุดบ่อเลี้ยงปลา และบ่อดินบางพื้นที่ไม่สามารถกักเก็บน้ำอยู่ได้ตลอดปี จึงเลี้ยงปลาไม่ได้ตลอดปี

2) พื้นที่บางส่วนเกิดภัยธรรมชาติน้ำท่วม ทำให้ปลาเลี้ยงออกจากบ่อเสียหาย และเกิดโรค ไม่เจริญเติบโตเต็มที่

3) เกษตรกรไม่มีการเพาะพันธุ์ปลาได้เอง ยังซื้อจากแหล่งอื่น ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงสูงและขาดแคลนพันธุ์

4) เกษตรกรยังขาดความรู้ด้านการเลี้ยงปลา และการจัดการฟาร์มเลี้ยงปลาถูกต้องตามวิชาการ

5) การจับปลาตามแหล่งธรรมชาติ และการขุดบ่อล่อปลา ยังให้ผลผลิตสูง เกษตรกรจึงยังไม่เลี้ยงปลาตามหลักวิชาการ

1.3 ด้านเศรษฐกิจ

1.3.1 หนี้สินเงินกู้

1) เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินเงินกู้ที่ใช้ในการผลิต การก่อสร้างบ้านเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างจังหวัดและต่างประเทศ

2) เกษตรกรกู้เงินกองทุนเพื่อการประกอบอาชีพเสริม เช่น การเย็บเสื้อผ้า การแปรรูปผลผลิต การเกษตร เพื่อเพิ่มพูนค่าของผลิตภัณฑ์ รวมถึงการค้าขายสินค้าเบ็ดเตล็ด อาหารและเครื่องดื่ม การทำธุรกิจชุมชน

1.3.2 การขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร

1) เกษตรกรในอำเภอค้อวัง ส่วนมากเดินทางไปทำงานที่กรุงเทพฯ ทำให้ขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร ในช่วงฤดูทำนา

2) ค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตรสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงตามไปด้วย ถ้าหากไม่จ้างฤดูกาลเก็บเกี่ยว จะทำให้เกี่ยวข้าวไม่ทัน คุณภาพข้าวจะขาดคุณภาพ จึงหันมาจ้างเครื่องเกี่ยวนวด ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

3) มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร แทนแรงงานคน ทำให้เพิ่มต้นทุนการผลิตการเกษตรโดยเฉพาะค่าจ้างแรงงาน

3.4 ด้านสังคม

3.4.1 การอพยพแรงงานเข้าสู่เมือง

เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว จึงมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ดังนั้น เมื่อว่างเว้นหรือไม่มีการทำนา เกษตรกรบางส่วนจึงอพยพไปขายแรงงานในกรุงเทพฯ หรือต่างประเทศ เนื่องจากค่าแรงสูงกว่าภาคเกษตรกรรม

3.4.2 การว่างงานของเยาวชนในชุมชน

เยาวชนของชุมชนจำนวนมาก เมื่อสำเร็จการศึกษาภาคบังคับหรือตามความสามารถของผู้ปกครองแล้ว ไม่ค่อยทำงานอาชีพการเกษตร ส่วนใหญ่จะมุ่งสู่ภาคอุตสาหกรรมและมีบางส่วนว่างงาน ไม่มีอาชีพ เกิดปัญหาทางสังคมของชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ฯลฯ

3.5 ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

3.5.1 ดินและสภาพพื้นที่การเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์/ประมง

3.5.2 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

3.5.3 การจำกัดการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และประมง

3.5.4 ปัญหาการเลี้ยงสัตว์และการเลี้ยงปลา

3.5.5 การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำการเกษตร

3.5.6 การขาดแคลนแรงงานทำการเกษตร

3.5.7 หนี้สินเงินกู้

3.5.8 การใช้เทคโนโลยีการผลิต

- 3.5.9 การว่างงานของเยาวชนในชุมชน
- 3.5.10 การอพยพแรงงานเข้าสู่เมือง
- 3.5.11 ระบบความสัมพันธ์ของชุมชนลดลง
- 3.5.12 ปัญหาภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช
- 8.6 สรุปปัญหาของชุมชน

1.กายภาพ	2.ชีวภาพ	3.เศรษฐกิจ	4.สังคม
<p>1.1 ดินส่วนใหญ่เป็นชุดดิน ร้อยเอ็ดและโคราช ที่ยังขาดความอุดมสมบูรณ์และความเหมาะสมในการปลูกพืชเล็กน้อย จะต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินเป็นประจำและต่อเนื่อง</p> <p>1.2 สภาพพื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มตามลำน้ำชี เก็บกักน้ำได้มาก และเป็นสาเหตุให้เกิดภัยธรรมชาติ น้ำท่วม เสียหายต่อการผลิตด้านการเกษตร</p> <p>1.3 แหล่งน้ำในการเกษตรมีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แต่คลองส่งน้ำยังไม่ทั่วทุกพื้นที่ และขาดเครื่องสูบน้ำบางพื้นที่ที่จะนำน้ำมาใช้ในการเกษตร เช่น ตามกุด หรือ หนองต่างๆ</p> <p>1.4 ขาดแหล่งน้ำที่จะดำเนินกิจกรรมไร่นาสวนผสม เช่น การขุดบ่อแล้วปลูกพืชบนคันบ่อเลี้ยงสัตว์และเลี้ยงปลา</p> <p>1.5 พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ ไม่มีการปรับปรุงทุ่งหญ้าให้มีความอุดมสมบูรณ์</p> <p>1.6 พื้นที่ใกล้ลำน้ำชี จึงเกิดภัยธรรมชาติ ไม่เหมาะสมในการเลี้ยงปลา แต่บางพื้นที่ก็ยังสามารถที่จะขุดเป็นบ่อเลี้ยงปลาได้</p>	<p>2.1 การปลูกพืชจำกัดชนิด</p> <p>2.1.1 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวและถั่วลิสง ส่วนพืชอื่น เช่น ไม้ผล และ พืช ผัก จะต้องปลูกตามคันดิน ครองไร่นาสวนผสม จึงปลูกได้จำนวนน้อยได้ในฤดูแล้ง</p> <p>2.2 เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดวิทยาการใหม่ๆ ในด้านการผลิต การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา และการปรับปรุง เช่น ทำคุณภาพต่ำและราคาไม่ดี</p> <p>2.3 พื้นที่ที่เป็นเนินทรายและลุ่มน้ำขัง คลองส่งน้ำยังไม่ทั่วพื้นที่ จึงมีการใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่</p> <p>2.4 การเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรขาดพันธุ์ที่ดีและวิทยาการด้านการจัดการฟาร์มที่เหมาะสม เช่น การดูแลรักษา การป้องกันโรค รวมถึงการปรับปรุงพันธุ์</p>	<p>3.1 เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินเงินกู้เข้ามาเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าก่อสร้าง และ ค่าแรงงานและเป็นทุนในการประกอบอาชีพเสริม เช่น การแปรรูปอาหาร</p> <p>3.2 แรงงานภาคการเกษตรไม่เพียงพอและอัตราค่าจ้างสูง มีการอพยพแรงงานสู่ภาคอุตสาหกรรม</p> <p>3.3 ปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภัยน้ำท่วม - ภัยแล้ง - ภัยศัตรูพืช 	<p>4.1 เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว ทำให้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จึงเดินทางไปขายแรงงานในต่างจังหวัดและต่างประเทศ เกิดปัญหาการอพยพแรงงาน</p> <p>4.2 เยาวชนมีการว่างงานและไม่นิยมทำงานด้านการเกษตร จึงมีอาชีพทำให้เกิดปัญหา ด้านสังคม เช่น ยาเสพติด</p> <p>4.3 ระบบความสัมพันธ์ชุมชนระบบการรวมกลุ่มยังอ่อนแอ หลายคนขาดความรับผิดชอบ ขาดความเสียสละ ขาดความซื่อสัตย์เนื่องจากความยากจน</p>

2. ศักยภาพของชุมชน

- 2.1 สมาชิกในชุมชนมีความชำนาญในการผลิตข้าว ถั่วลิสงและการแปรรูปอาหารจากผลผลิตเกษตร
- 2.2 ชุมชนมีความรู้ด้านการจักรสาน และอุปกรณ์การประมงพื้นบ้าน เช่น แห่ ลอบ ไซ ฯลฯ สามารถนำไปจำหน่ายได้ถือเป็นภูมิความรู้และปัญญาท้องถิ่น
- 2.3 ชุมชนมีการเลี้ยงไหม และมีความสามารถทอผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ออกจำหน่าย
- 2.4 ชุมชนมีลานตากข้าวและฉางข้าว ที่เอื้อประโยชน์ในการผลิตข้าว
- 2.5 ชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการผลิตทางการเกษตร เช่น กองทุนหมู่บ้าน และกองทุนหมุนเวียนกิจกรรมชุมชน
- 2.6 มีความสามารถด้านประมงพื้นบ้าน มีวิถีหากิน จับปลาตามลำน้ำชี เพื่อบริโภคและจำหน่าย
- 2.7 มีผู้นำตามธรรมชาติที่มีความรอบรู้ ประสบการณ์ตลอดจนวิสัยทัศน์ด้านการเกษตร การตลาด และเพิ่มผลผลิตพืช สัตว์ และประมง รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และคิดอย่างเป็นระบบ และสิ่งสำคัญ มีความเสียสละ และตั้งใจในการทำงานเพื่อชุมชน

3. วิสัยทัศน์ของชุมชน

- 3.1 ชุมชนต้องปรับปรุงเน้นคุณภาพของการผลิตและพัฒนาให้มีคุณภาพที่ดี ปลอดภัยและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค
- 3.2 ชุมชนจะต้องลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
- 3.3 ชุมชนต้องลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก เน้นการใช้ปัจจัยภายในเพิ่มขึ้น เช่น การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ แทนปุ๋ยเคมี
- 3.4 สมาชิกในชุมชนต้องพึ่งพาสมาชิกด้วยกัน ด้วยการรวมกันเป็นเครือข่าย หรือเครือข่ายเศรษฐกิจ
- 3.5 ชุมชนจะต้องจัดการกับการผลิตเอง เช่น การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า หรือการจัดระบบให้ ครบวงจร
- 3.6 ชุมชนจะต้องพัฒนาทรัพยากรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้อง กับท้องถิ่น
- 3.7 ปัญหาของชุมชน ทุกคนต้องมีส่วนร่วมให้การแก้ไขปัญหา
- 3.8 ชุมชนต้องเสริมให้สมาชิกคำนึงถึงครอบครัว สภาพครอบครัว เน้นคุณธรรมเป็นหลัก
- 3.9 ชุมชนต้องมีการเรียนรู้อยู่เสมอ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูล

1. ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

ชุมชนอำเภอค้อวัง เมื่อประมาณ 40 ปีก่อน ยังอยู่ในเขตปกครองของอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดอุบลราชธานี การติดต่อ การคมนาคมกับชุมชนหรือท้องถิ่นอื่นยังไม่สะดวกเช่นปัจจุบันวิถีการดำรงชีวิตของเกษตรกรเป็นไปอย่างเรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยปัจจัยภายในเป็นส่วนใหญ่ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกประจำวัน ประชาชนมีการประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งเป็นการทำการเกษตรเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย คิดเป็นสัดส่วน 8:2 พืชที่ปลูกคือ ข้าว ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวพันธุ์พื้นเมือง เช่น ข้าวพันธุ์พม่า (ข้าวเหนียว) พันธุ์ขี้ตม (ข้าวเหนียว) พันธุ์ปองแอ้ว (ข้าวเหนียว) พันธุ์อีมูม (ข้าวเจ้า) พันธุ์อีหลง (ข้าวเจ้า) ข้าวเปิดน้ำ ข้าวลอย และข้าวเหนียวดำ เป็นต้น และมีการทำนาดำทั้งหมด ไม่มีการปลูกข้าวพันธุ์ดีแต่อย่างใด เนื่องจากข้าวพื้นเมืองที่ปลูกทนต่อโรค แมลง และสภาพแล้งได้ดี แต่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ คือ 180-200 กิโลกรัมต่อไร่ นอกจากการปลูกข้าว เกษตรกรมีการปลูกพืชผักที่ใช้บริโภคประจำวัน โดยปลูกตามแหล่งน้ำและหลังการทำนา หรือเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว สำหรับการเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น โค และกระบือ เลี้ยงไว้ใช้เป็นแรงงานการเกษตรและมีการจำหน่ายและแลกเปลี่ยน เพราะแรงงานสัตว์เป็นปัจจัยหลักสำหรับการทำการเกษตร ส่วนการเลี้ยงสุกรและสัตว์ปีก เป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคตามที่พักอาศัยและ ไร่นามีการจำหน่ายน้อย คิดเป็นร้อยละ 10 ของวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์

ดังนั้น การประกอบอาชีพการเกษตรของชุมชนเมื่อหลายสิบปีก่อน จึงเป็นการประกอบอาชีพการเกษตรแบบเพื่อบริโภคในครัวเรือน การยังชีพและจำหน่ายในหลายลักษณะรูปแบบรวมกัน ไม่มีการใช้พันธุ์พืชหรือสัตว์พันธุ์ดี สารเคมีและเทคโนโลยีในการผลิต ในการเพิ่มปริมาณการผลิต ในปี 2515 เป็นต้นมา มีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเกษตรด้านพืชและสัตว์ โครงการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ โครงการพัฒนาโครงการพื้นฐาน ฯลฯ ในชุมชนค้อวัง โดยเน้นการผลิตการเกษตรเชิงปริมาณและคุณภาพ การปรับปรุงสภาพพื้นที่และเดิมให้เหมาะสม ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ของชุมชนเกิดทักษะ แนวคิด ในการผลิตเปลี่ยนแปลงกิจกรรมเดิมและ ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เน้นเพื่อการจำหน่ายเช่นปัจจุบัน

2. ลักษณะของการผลิต เทคนิค ระบบ

ในการส่งเสริมการผลิตด้านการเกษตร ตั้งแต่ปี 2515 จนถึงปัจจุบัน ได้มีหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรโดยตรง หรือหน่วยงานหรือเอกชน มูลนิธิที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ลักษณะการส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ จัดทำแปลงสาธิต ศึกษา ทดสอบ และเทคโนโลยีการผลิตด้านสัตว์ พืชและประมง ตลอดจนอาชีพเสริมรายได้ต่างๆ ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีการพัฒนาอาชีพตนเอง โดยนำเทคโนโลยีการผลิตไปปรับปรุงในไร่นาของตนเองคือ

2.1 ข้าว

ข้าวนับได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของชุมชน เพราะมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99 ของพื้นที่ทั้งหมด และเกษตรกรรายได้หลักจากการปลูกข้าวมากกว่ากิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ซึ่งในการปลูกข้าว เกษตรกรได้มีการเปลี่ยนชนิดพันธุ์ข้าวที่ปลูกจากพันธุ์พื้นเมือง เป็นข้าวพันธุ์ดีที่ทางราชการส่งเสริม โดยหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบคือกรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนพันธุ์ข้าว โครงการสาธิตพันธุ์ดี ศึกษา ทดสอบพันธุ์ ฯลฯ เริ่มในปี 2519 เป็นต้นมาทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้พันธุ์พืชพันธุ์ดี สำหรับการเพิ่มผลผลิต จึงเปลี่ยนชนิดพันธุ์ข้าวเป็นข้าวพันธุ์ดีซึ่งมีหลายพันธุ์ แต่พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกคือพันธุ์ข้าวมะลิ 105 และ กข.6 เพราะให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าพันธุ์พื้นเมือง ตลาดมีความต้องการสูง และเหมาะสมกับ

สภาพพื้นที่เพาะปลูกของชุมชน โดยเกษตรกรปลูกข้าวเหนียวเพื่อบริโภคในครัวเรือน และข้าวเจ้าเพื่อการจำหน่ายเป็นรายได้ในครัวเรือน ในการผลิตข้าวของเกษตรกรมีลักษณะของการผลิตดังนี้

2.1.1 ลักษณะของการผลิตข้าว

เกษตรกรเริ่มหว่านข้าวแห้ง ในเดือนเมษายน-พฤษภาคม ซึ่งฝนเริ่มตกและสภาพดินที่มีความเหมาะสม การหว่านข้าวแห้ง ให้นำพันธุ์ข้าวหว่านที่แปลงนาที่เตรียมไว้ โดยอัตราที่ใช้คือข้าวเปลือก จำนวน 15-20 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรมีการไถตะ 1 ครั้ง ไถแปร 1 ครั้ง และคราด 1 ครั้ง ก่อนการปักดำ ในการดำนา ใช้จับละ 3-5 ต้น ต้นกล้าจำนวน 1 ไร่ สามารถปักดำข้าวได้ 14-15 ไร่ เกษตรกรจะปักดำนาเสร็จในเดือนกรกฎาคม หลังจากนั้นเกษตรกรจะว่างจากการทำนา และมีการดูแลรักษาต้นข้าวในนาบางช่วงเวลา คือ การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกลและสารเคมี การระบายน้ำเข้านา และเกษตรกรจะเริ่มเก็บเกี่ยวข้าว ระหว่างปลายเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน หลังการเก็บเกี่ยวและนวดข้าวแล้ว จะนำผลผลิตไปเก็บไว้ ที่ยุ้งฉางของตนเอง ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะมีประจำไว้ ปัจจุบันคงเหลือคิดเป็นร้อยละ 50 เนื่องจากปัจจุบัน มีการปลูกข้าวเพื่อการจำหน่าย เหลือคงไว้ที่ยุ้งฉางหรือบรรจุกระสอบหรือภาชนะสำหรับเก็บข้าวเปลือก เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น สำหรับแรงงานที่ใช้ในการผลิตข้าว จะใช้แรงงานในครัวเรือน การลงแขกดำนาหรือเกี่ยวข้าวและการจ้างแรงงาน

2.2 ไม้ผลและไม้ยืนต้น

พื้นที่ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นของตำบล ส่วนใหญ่จะปลูกตามพื้นที่ที่อยู่อาศัยและไร่นาสวนผสม มีบางพื้นที่ที่ทำในรูปสวนผลไม้ เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายหากเหลือจากการบริโภค มีหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้น คือ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้ผลแบบสวนหลังบ้าน แบบลักษณะสวน และกิจกรรมอื่นๆ ด้านไม้ผล แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าใด หากจัดทำเป็นลักษณะ สวนไม้ผล ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาและส่งเสริมการปลูกไม้ผลแก่เกษตรกรในระดับหนึ่ง ที่จะทำให้มีการเผยแพร่ขยายผลต่อไปได้ สำหรับไม้ยืนต้นจะเป็นป่าที่ชุมชนปลูกในที่สาธารณะ เช่น ต้นยูคาลิปตัส มีการนำไปใช้สอยในครัวเรือนได้ตามระเบียบของชุมชนที่กำหนด

2.3 พืชผัก

ลักษณะของการผลิตเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และจำหน่าย ส่วนใหญ่จะปลูกในช่วงฤดูแล้ง และปลูกเป็นผักสวนครัว และตามไร่นาสวนผสมและตามแหล่งน้ำ ตามสระน้ำในไร่นาพื้นที่ปลูกประมาณ 42 ไร่ พื้นที่ปลูกคือ ข้าวโพดฝักสด และถั่วฝักยาว ผักกาดพื้นบ้าน ฯลฯ

2.4 การเลี้ยงสัตว์

คือ โคและกระบือ มีการเลี้ยงโคพันธุ์ดี จำนวนประมาณ 1,708 ตัว กระบือ ประมาณ 511 ตัว ปัจจุบันมีแนวโน้มลดลง เพราะไม่มีการใช้แรงงานจากสัตว์ เกษตรกรหันมาใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงานสัตว์ และพื้นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ ในช่วงฤดูแล้งจะประสบปัญหาการขาดแคลนหญ้า สำหรับเลี้ยงสัตว์

2.4.2 การเลี้ยงสุกร

จะเป็นการเลี้ยงเพื่อจำหน่าย แต่มีเกษตรกรบางส่วนเท่านั้น ที่เลี้ยงแบบเป็นโรงเรือนถาวร และผลิตลูกสุกรจำหน่าย ส่วนมากจะเป็นการเลี้ยงแบบระบบสุกรขุน โดยซื้อลูกสุกรจากฟาร์มใน จังหวัดใกล้เคียงและภายใน

จังหวัด นำมาขุนโดยรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ในการจัดซื้ออาหารมาจำหน่ายให้สมาชิก ส่วนตลาดรองรับ จะจำหน่ายโดยการฆ่าและขายตามตลาดสด และขายซิ่งน้ำหนัก ผ่านพ่อค้าคนกลางอีกครั้งหนึ่ง

2.4.3 การเลี้ยงสัตว์ปีก และอื่นๆ

การเลี้ยงไก่ เป็ด เป็ดเทศ เป็นการเลี้ยงในครัวเรือนเพื่อบริโภคและจำหน่าย ไม่มีการเลี้ยงโดยหลักวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ จึงเกิดปัญหาเรื่องการระบาดของโรคและอัตราการเจริญเติบโตต่ำ ทำให้ต้นทุนในค่าอาหารสูง ต้นทุนการผลิตสูง

3. ปัจจัย เงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้

3.1 ด้านการผลิตพืช

3.1.1 แหล่งน้ำในการเกษตร มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ตามลำน้ำชี 7 สถานี แต่มีคลองส่งน้ำไม่ทั่วพื้นที่การเกษตร ทำให้การปลูกพืชในฤดูแล้งไม่ทั่วถึง จึงต้องอาศัยการเกษตรในฤดูฝนเป็นหลัก และยังมีการทำกิจกรรมไร่นาสวนผสมน้อย เนื่องจากไม่มีทุนในการขุดสระน้ำ

3.1.2 สภาพพื้นที่และดินสามารถปลูกพืช ได้จำกัดชนิด ส่วนใหญ่ปลูกพืชระบบเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะพืชฤดูแล้ง

3.1.3 สภาพดินยังขาดความอุดมสมบูรณ์ เพราะส่วนใหญ่เป็นดินทราย ต้องมีการปรับปรุง บำรุงดินประจำและต่อเนื่อง

3.1.4 เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกข้าว เฉลี่ย 3,520 บาทต่อไร่ โดยมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 2,410 บาทต่อไร่ ซึ่งมีกำไรเฉลี่ย 1,110 บาทต่อไร่

3.1.5 เกษตรกรมีรายได้จากภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 80 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งยังมีระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้การประกอบอาชีพด้านอื่นๆ

3.1.6 สำหรับการปลูกพืชอื่น คือ ไม้ผลและพืชผัก ส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน และจำหน่าย โดยเกษตรกรมีรายได้ทั้ง 2 ชนิด พืชรวมกัน จำนวน 1,500 บาทต่อครัวเรือน

3.2 ด้านการผลิต

3.2.1 เกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมืองเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีความต้านทานโรคสูง เลี้ยงง่าย ร่ากายแข็งแรง ให้ลูกดก แต่ข้อเสียมีการเจริญเติบโตต่ำ และราคาไม่คุ้มกับการลงทุนด้านการผลิต เช่นโคพื้นเมืองเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนังโคพื้นเมืองน้ำหนัก โตเต็มที่ 229 กิโลกรัมตัวต่อโคลูกผสมมีน้ำหนักเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อตัว

3.2.2 เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้กับเกษตรกร ควรมีการส่งเสริมการเลี้ยงพันธุ์สัตว์ที่ปรับปรุงเป็นพันธุ์ดี มีการส่งเสริมด้านอาหารสัตว์และการป้องกันรักษาโรค รวมถึงด้านการตลาด

3.2.3 ควรมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคลูกผสม หรือโคพันธุ์ดี ให้แพร่ขยายต่อไป แต่ในพื้นที่ชุมชนยังคงขาดทำเลที่เลี้ยงสัตว์และขาดพ่อพันธุ์ที่ดี ที่จะส่งเสริมขยายพันธุ์ ปัจจุบันการผสมเทียมชุมชนมีการดำเนินการอยู่ แต่ได้รับผลน้อย

3.2.4 เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการฟาร์มที่ดี ควรจะนำเทคโนโลยีด้านการผลิตสัตว์มาส่งเสริมแนะนำเกษตรกรในชุมชน

4. กลยุทธ์ทางเลือก

- 4.1.1 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุและวัสดุปรับปรุงบำรุงดินเป็นประจำและต่อเนื่อง
- 4.1.2 ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิค กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ผลผลิตข้าวมีปริมาณและคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและตลาด
- 4.2.3 ส่งเสริมการใช้น้ำจากแหล่งน้ำและสระน้ำในไร่นาสวนผสมและขยายคลองส่งน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า
- 4.2.4 ส่งเสริมกิจกรรมการทำไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานและการเลี้ยงปลาในนาข้าวเพื่อเพิ่มรายได้สร้างกิจกรรมให้มีความหลากหลายในไร่นา ในเชิงระบบผสมผสานกิจกรรม
- 4.2.5 ส่งเสริมให้เกษตรกรมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน โดยกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
- 4.2.6 ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการแปรรูปอาหารผลผลิตเกษตร เพื่อพัฒนาเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมรายได้ในครัวเรือน
- 4.2.7 ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดี และการป้องกันโรคระบาดจากสัตว์
- 4.2.8 ส่งเสริมการผลิตพืชในฤดูแล้ง (ถั่วลิสง, ข้าวนาปรัง, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, ถั่วเหลือง)
- 4.2.9 ส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมี
- 4.2.10 ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และการใช้สารอินทรีย์
- 4.2.11 ส่งเสริมการปลูกป่าไม้ในชุมชนและการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน
- 4.2.12 โครงการตามแนวพระราชดำริฯ ส่งเสริมการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.2.13 โครงการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- 4.2.14 โครงการบริหารจัดการศัตรูพืช และการเขตกรรม เพื่อลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกร
- 4.2.15 โครงการกระบวนการตรวจรับรองมาตรฐานผลผลิตข้าวปลอดภัยและข้าวอินทรีย์

บทที่ 5
แนวทางการพัฒนาชุมชน

1. แผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอควีนัง

1.1 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.1.1 โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน ดินอินทรีย์วัตถุ

- 1) ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยสด
- 2) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด
- 3) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ
- 4) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมัก
- 5) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ
- 6) อนุรักษ์การใช้ปุ๋ยคอกและวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน
- 7) อนุรักษ์การไม่เผาตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวข้าว
- 8) อนุรักษ์การไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว

1.1.2 โครงการรณรงค์ส่งเสริมกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว

1.2 แผนการลงทุน

1.2.1 โครงการส่งเสริมการขุดสระน้ำขนาดเล็กในไร่นา

- 1) การขุดสระขนาดเล็กในไร่นา

1.2.2 โครงการจัดไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสาน

- 1) กิจกรรมจัดไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสาน

1.2.3 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาในนาข้าว

- 1) กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาในนาข้าว

1.2.4 โครงการโรงเรียนเกษตรกร

- 1) กิจกรรมอบรมเกษตรกร
- 2) จัดทำแปลงส่งเสริมข้าวพันธุ์ดี

1.2.5 โครงการแปรรูปอาหารจากผลผลิตเกษตร

- 1) กิจกรรมส่งเสริมและสาธิตการแปรรูปอาหารจากผลผลิตเกษตร (ข้าวกล้องงอก)

1.2.7 โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและผักปลอดภัยจากสารพิษ

- 1) กิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักพื้นบ้านเชิงการค้าและพืชสมุนไพร
- 2) กิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

1.2.8 โครงการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์

- 1) กิจกรรมจัดทำแปลงส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ
- 2.) กิจกรรมการผลิตข้าวอินทรีย์เชิงพาณิชย์สู่สากล
- 3.) กิจกรรมกระบวนการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวปลอดภัย (GAP) และข้าวอินทรีย์

1.2.9 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดี

- 1) กิจกรรมการเลี้ยงโคพันธุ์ดี
- 2) กิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ โดยการผสมเทียม
- 3) กิจกรรมการเลี้ยงกระบือพันธุ์ดี และการอนุรักษ์พันธุ์กระบือไทย
- 4) ส่งเสริมการเลี้ยงสุกรพันธุ์ดี
- 5) ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก และการป้องกันกำจัดโรคระบาดในสัตว์
- 6) กิจกรรมปลูกพืชอาหารสัตว์แบบสวนครัว

1.2.10 โครงการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ยางพารา)

1.3 แผนฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

1.3.1 โครงการลดการใช้สารเคมี

- 1) ลดการใช้ปุ๋ยเคมี
- 2) ลดการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช
- 3) ส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

1.3.2 โครงการส่งเสริมการปลูกป่าไม้ในชุมชน

1.3.3 โครงการปลูกพืชตระกูลถั่ว เพื่อลดการไถพรวน

แผนรายละเอียดงบประมาณประกอบแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

แผน	โครงการ	หน่วยนับ	ปีงบประมาณ ปริมาณ และงบประมาณดำเนินงาน						รวม เป้าหมาย	รวม งบประมาณ	แหล่ง งบประมาณ
			ปี 2566-2567		ปี 2568-2569		ปี 2570				
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)			
1. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	1.1 โครงการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์	ไร่	700	110,600	750	118,500	800	124,000	2,250	353,100	องค์การบริหารส่วนตำบล
	1.2 โครงการผลิตข้าวเหนียวอินทรีย์ (กข.6)	ไร่	400	63,200	450	71,100	500	79,000	1,350	213,300	
	1.3 การผลิตผักอินทรีย์	ไร่	4	21,900	5	27,375	6	32,850	15	82,125	
	1.4 การผลิตข้าวขาวหอมมะลิปลอดภัยจากสารพิษ	ไร่	2,400	123,920	2,500	3,588,000	2,500	4,784,000	7,400	8,495,920	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
	1.5 การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ	ไร่	5	28,125	8	45,000	10	56,250	23	129,375	
	1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ										
	1) การใช้น้ำหมักชีวภาพ	ราย	100	42,500	200	85,000	300	127,500	600	255,000	
	2) การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ	ไร่	200	40,000	300	60,000	400	80,000	900	180,000	

แผน	โครงการ	หน่วย นับ	ปีงบประมาณ ปริมาณ และงบประมาณดำเนินงาน						รวม เป้าหมาย	รวม งบประมาณ	แหล่ง งบประมาณ
			ปี 2566-2567		ปี 2568-2569		ปี 2570				
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)			
	3) การผลิตปุ๋ยหมัก,การใช้ปุ๋ยหมัก	ไร่	200	20,000	150	15,000	200	20,000	550	55,000	องค์การบริหารส่วนตำบล กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
	4) รั้วรงค์ไม้เผาตอซัง, ไถกลบตอซัง	ไร่	1,000	140,000	1,500	210,000	2,000	280,000	4,500	630,000	
	5) ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยพืชสด การใช้ปุ๋ยสด	ไร่	200	30,000	300	45,000	400	60,000	900	135,000	
รวม 1 แผนงาน 7 โครงการ 5 กิจกรรม		-	-	620,245	-	4,224,475	-	5,643,600	-	10,488,320	
2.แผนการลงทุน (ธุรกิจชุมชน)	2.1 ไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสาน	แปลง	4	240,000	6	360,000	8	600,000	18	1,080,000	
	2.2 ขุดสระน้ำในไร่นาขนาด 1260 ลูกบาศก์เมตร	บ่อ	5	126,000	10	252,000	15	378,000	30	756,000	
	2.3 เลี้ยงปลาในบ่อดิน	บ่อ	40	32,000	60	48,000	80	64,000	180	144,000	
	2.4 เลี้ยงปลาในนาข้าว	แปลง	50	50,000	100	100,000	150	150,000	300	300,000	
	2.5 เลี้ยงปลาสวยงาม (บ่อ 0 120 ซม.)	บ่อ	50	32,500	100	65,000	150	97,500	300	195,000	

แผน	โครงการ	หน่วย นับ	ปีงบประมาณ ปริมาณ และงบประมาณดำเนินงาน						รวม เป้าหมาย	รวม งบประมาณ	แหล่ง งบประมาณ
			ปี 2566-2567		ปี 2568-2569		ปี 2570				
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)			
	2.6 การเลี้ยงไก่ พื้นเมือง	ราย	50	2,500	100	5,000	150	7,500	300	11,500	องค์การ บริหารส่วน ตำบล
	2.7 การเลี้ยงไก่พันธุ์ สวยงาม	ราย	50	10,000	100	2,000	150	30,000	300	60,000	
	2.8 การเลี้ยงเปิดเทศ	ราย	50	5,000	100	10,000	150	15,000	300	30,000	
	2.9 การปรับปรุงบำรุง พันธุ์กระบือไทย	ราย	50	500,000	100	1,000,000	150	1,500,000	300	3,000,000	กระทรวง เกษตรและ สหกรณ์
	2.10 การปรับปรุงพันธุ์ โคพื้นเมือง	ไร่	50	500,000	100	1,000,000	150	1,500,000	1,500,000	3,000,000	
	2.11 ปลูกหญ้า อาหาร สัตว์พันธุ์ดี	กลุ่ม	25	25,000	50	50,000	75	75,000	150	150,000	
	2.12 แปรรูปสินค้า เกษตรในกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่ม	6	300,000	3	450,000	4	600,000	9	1,350,000	
	2.13 การบรรจุภัณฑ์, การบรรจุหีบห่อ	กลุ่ม	4	300,000	4	600,000	5	900,000	13	1,800,000	
	2.14 การผลิตน้ำดื่ม ผลไม้เพื่อสุขภาพ	กลุ่ม	4	50,000	4	100,000	4	150,000	8	300,000	
	2.15 การปลูกผัก พื้นบ้านเพื่อการค้า	แปลง	2	6,000	3	9,000	4	1,200	9	27,000	

แผน	โครงการ	หน่วย นับ	ปีงบประมาณ ปริมาณ และงบประมาณดำเนินงาน						รวม เป้าหมาย	รวม งบประมาณ	แหล่ง งบประมาณ
			ปี 2566-2567		ปี 2568-2569		ปี 2570				
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)			
	2.16 โครงการผลิตปุ๋ย ชีวภาพ เพื่อการบริการ ประชาชนและเพื่อ การค้า	กลุ่ม	-	-	-	1,000,000	-	-	1	1,000,000	องค์การ บริหารส่วน ตำบล
	2.17 โรงสีผลิตข้าว กล้องเพื่อจำหน่าย	กลุ่ม	-	-	1	1,000,000	-	-	1	1,000,000	
	2.18 ตลาดนัดชุมชน การเกษตร	กลุ่ม	-	-	1	1,000,000	-	-	1	1,000,000	กระทรวง เกษตรและ สหกรณ์
	2.19 การผลิตถั่วลิสง เพื่อการค้า กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรตำบลกุดน้ำใส	กลุ่ม	-	-	1	50,000	-	-	1	50,000	
	2.20 เพาะเห็ดนาง จำหน่ายในกลุ่มยุว เกษตรกร	กลุ่ม	1	40,000	1	40,000	-	-	1	80,000	
	2.21 การเลี้ยงไก่ไข่ใน กลุ่มยุวเกษตรกร	กลุ่ม	1	40,000	1	40,000	-	-	1	80,000	
รวม 1 แผนงาน	21 กิจกรรม	-	-	1,989,000	-	6,704,000	-	5,269,000	-	1,396,2000	

แผน	โครงการ	หน่วยนับ	ปีงบประมาณ ปริมาณ และงบประมาณดำเนินงาน						รวม เป้าหมาย	รวม งบประมาณ	แหล่ง งบประมาณ
			ปี 2566-2567		ปี 2568-2569		ปี 2570				
			เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)			
3. ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม	3.1 อบรมให้ความรู้กลุ่ม เกษตรกรผสมผสานตาม กระบวนการโรงเรียน เกษตรกร (ไอ พี เอ็ม ข้าว) 3.2 ปลูกป่าชุมชน ปลูกไม้ ใช้สอย ไม้โตเร็ว	กลุ่ม	1	19n200	2	38,400	2	38,400	5	96,000	องค์การ บริหารส่วน ตำบล
	3.3 ปรับปรุงชายหาด ริมน้ำ แม่น้ำเป็นที่ท่องเที่ยว ที่ฝึก ผ่น (สถานที่ท่องเที่ยวเชิง เกษตร)	แปลง	1	30,000	-	-	2	60,000	3	90,000	
		จุด	1	200,000	-	-	1	200,000	2	400,000	
รวม 1 แผนงาน 3 กิจกรรม		-	-	249,200	-	38,400	-	298,400	-	586,000	

สรุปแผนปฏิบัติการประจำปี 2566-2570

อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
1.แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	1.1 โครงการผลิตข้าวขาวดอก มะลิ 105 อินทรี	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีวัตถุ - รักษาสิ่งแวดล้อม - ผู้บริโภค/ผู้ผลิตปลอดภัย - ผลผลิตขายได้ราคาดี 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - ดำเนินการในรูปแบบกองทุน - อบรมให้ความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน (การปลูก-การเก็บเกี่ยว) - การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - ผู้บริโภค/ผู้ผลิตปลอดภัย - ตลาดต้องการ - เรียกธรรมชาติกลับคืนมา
	1.2 โครงการผลิตข้าวเหนียว (กข.6) อินทรี	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีวัตถุ - รักษาสิ่งแวดล้อม - ผู้บริโภค/ผู้ผลิตปลอดภัย - ผลผลิตขายได้ราคาดี 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - ดำเนินการในรูปแบบกองทุน - อบรมให้ความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน (การปลูก-การเก็บเกี่ยว) - การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - ผู้บริโภค/ผู้ผลิตปลอดภัย - ตลาดต้องการ - เรียกธรรมชาติกลับคืนมา

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
	1.3 การผลิตผักอินทรีย์	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ - รักษาสิ่งแวดล้อม - ผู้บริโภค/ผู้ผลิตปลอดภัย - ผลผลิตขายได้ราคาดี 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - ดำเนินการในรูปกองทุน - อบรมให้ความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน (การปลูก-การเก็บเกี่ยว) - การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภออ่าววัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - ผู้บริโภค/ผู้ผลิตปลอดภัย - ตลาดต้องการ - เรียกธรรมชาติกลับคืนมา
	1.4 การผลิตข้าวดอกมะลิปลอดภัยจากสารพิษ	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มรายได้ - ลดต้นทุนการผลิต - รวมกลุ่มของเกษตรกรในชุมชน - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - ผู้ผลิต/ผู้บริโภคปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิต - อบรมให้ความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน - ฤดูกาลปลูก-ฤดูกาลเก็บเกี่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภออ่าววัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีความรู้ - มีรายได้เพิ่มขึ้น - สุขภาพแข็งแรง - ธรรมชาติปลอดภัย
	1.5 การผลิตข้าวเหนียว (กข.6) ปลอดภัยสารพิษ	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มรายได้ - ลดต้นทุนการผลิต - รวมกลุ่มของเกษตรกรในชุมชน - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - ผู้ผลิต/ผู้บริโภคปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิต - อบรมให้ความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน - ฤดูกาลปลูก-ฤดูกาลเก็บเกี่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภออ่าววัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีความรู้ - มีรายได้เพิ่มขึ้น - สุขภาพแข็งแรง - ธรรมชาติปลอดภัย

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
	1.6 การปลูกผักจากสารพิษ	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มรายได้ - ลดต้นทุนการผลิต - รวมกลุ่มของเกษตรกรในชุมชน - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - ผู้ผลิต/ผู้บริโภคปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - ดำเนินการในรูปกองทุน - อบรมให้ความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน (การปลูก-การเก็บเกี่ยว) 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีความรู้ - มีรายได้เพิ่มขึ้น - สุขภาพแข็งแรง - ธรรมชาติปลอดภัย
	1.7 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุคอกที่มีในท้องถิ่น - ลดต้นทุนการผลิต - ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิตวิธี - จัดทำแปลงทดลอง/สาธิต - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - เพิ่มผลผลิต/ไร่ - อนุรักษ์ธรรมชาติกลับคืนมา
	1. การใช้น้ำหมักชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุคอกที่มีในท้องถิ่น - ลดต้นทุนการผลิต - ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิตวิธี - จัดทำแปลงทดลอง/สาธิต - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - เพิ่มผลผลิต/ไร่ - อนุรักษ์ธรรมชาติกลับคืนมา
	2. การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุคอกที่มีในท้องถิ่น - ลดต้นทุนการผลิต - ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิตวิธี - จัดทำแปลงทดลอง/สาธิต - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - เพิ่มผลผลิต/ไร่ - อนุรักษ์ธรรมชาติกลับคืนมา
	3. การผลิตปุ๋ยหมัก/การใช้ปุ๋ยหมัก	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุคอกที่มีในท้องถิ่น - ลดต้นทุนการผลิต - ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิตวิธี - จัดทำแปลงทดลอง/สาธิต - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - เพิ่มผลผลิต/ไร่ - อนุรักษ์ธรรมชาติกลับคืนมา

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
2. แผนการลงทุน (ธุรกิจชุมชน)	4. อนุรักษ์ไม่เผาตอซัง/ไถกลตอซัง	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุดีบที่มีในท้องถิ่น - ลดต้นทุนการผลิต - ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิตวิธี - จัดทำแปลงทดลอง/สาธิต 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีความรู้ - มีรายได้เพิ่มขึ้น - สุขภาพแข็งแรง - ธรรมชาติปลอดภัย
	5. ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยพืชสด/การใช้ปุ๋ยพืชสด	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุดีบที่มีในท้องถิ่น - ลดต้นทุนการผลิต - ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมให้ความรู้ - จัดตั้งกลุ่มผู้สมัครใจ - สาธิตวิธี - จัดทำแปลงทดลอง/สาธิต 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการตำบล - อปท. - สถานีพัฒนาที่ดิน - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนการผลิต - เพิ่มผลผลิต/ไร่ - อนุรักษ์ธรรมชาติกลับคืนมา
	2.1 ไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสาน	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมหลากหลายทดแทนกันได้ - เพิ่มรายได้ทำให้มีรายได้ต่อเนื่อง - ลดต้นทุนการผลิต - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแปลงส่งเสริมไร่นาสวนผสม เกษตรผสมผสาน - อบรมให้ความรู้ - ทัศนศึกษาดูงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่อง - เพิ่มพื้นที่สีเขียว อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - เกษตรกรมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
	2.2 ขุดสระน้ำในไร่นา ขนาด 1260 ลบ.ม.	<ul style="list-style-type: none"> - เก็บกักน้ำไว้ใช้เมื่อจำเป็น - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - เพิ่มรายได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คัดเลือกพื้นที่ - คัดเลือกเกษตรกร - ดำเนินการในรูปกองทุน - อบรมให้ความรู้ - สนับสนุนปัจจัยการผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการ - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มรายได้ - เกษตรกรมีน้ำใช้ตลอดปี - มีกิจกรรมต่อเนื่องตลอดปี

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
	2.3 เลี้ยงปลาในบ่อดิน	- เพิ่มรายได้ - ลดต้นทุนการผลิต - มีกิจกรรมต่อเนื่อง	- คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย - คัดเลือกพื้นที่	- คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท.	- อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	- มีรายได้ต่อเนื่องตลอดปี - ลดต้นทุนการผลิต - มีกิจกรรมต่อเนื่อง
	2.4 เลี้ยงปลาในนาข้าว	- ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- ดำเนินการในรูปกองทุน	- สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง		
	2.5 เลี้ยงปลาสวยงาม ขนาดบ่อ Ø 120 ซม.	- อาชีพใหม่ - เป็นอาชีพเสริม	- ตั้งกลุ่มผู้สนใจ		- อบต.	- เพิ่มรายได้
	2.6 การเลี้ยงไก่พื้นเมือง	- เพิ่มรายได้ - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ปีก	- ดำเนินการในรูปแบบกองทุนหมุนเวียน - อบรมให้ความรู้	- คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.ปศุสัตว์อำเภอค้อวัง	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	- มีกิจกรรมต่อเนื่อง - มีงานทำตลอดปี - ได้บริโภคอาหารโปรตีน
	2.7 การเลี้ยงไก่พันธุ์สวยงาม	- เป็นอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ปีก		- สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง		
	2.8 การเลี้ยงเป็ด	- เป็นอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ปีก				

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
	2.9 การปรับปรุงบำรุงพันธุ์กระบือไทย	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - เพิ่มอินทรีย์วัตถุ - อนุรักษ์พันธุ์กระบือไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ - ดำเนินการในรูปแบบกองทุน - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภออ่าววัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีงานทำตลอดปี มีรายได้ - ลดต้นทุนการผลิต - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	2.10 การปรับปรุงพันธุ์โคพื้นเมือง	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - เพิ่มอินทรีย์วัตถุ - อนุรักษ์พันธุ์กระบือไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ - ดำเนินการในรูปแบบกองทุน - อบรมให้ความรู้ - ตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ - จัดทำแปลงขยายพันธุ์ - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภออ่าววัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีงานทำตลอดปี มีรายได้ - ลดต้นทุนการผลิต - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	2.11 ปลูกหญ้าอาหารสัตว์พันธุ์ดี	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมหญ้าธรรมชาติทดแทนอาหารสัตว์ในฤดูแล้ง - เพิ่มประสิทธิภาพการเจริญเติบโต - เพิ่มรายได้ - เพิ่มมูลค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มที่สนใจ - ดำเนินการในรูปแบบกองทุนหมุนเวียน - ผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภออ่าววัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีงานทำตลอดปี มีรายได้ - ลดต้นทุนการผลิต - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	2.12 แปรรูปสินค้าเกษตรในกลุ่มแม่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มสินค้าการเกษตร - ถนอมอาหาร - เพิ่มรายได้ - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ - อปท. - สนง.เกษตรอำเภออ่าววัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มแม่บ้านมีอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - มีความรู้และได้ประสบการณ์ - หาตลาดได้

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
	2.13 การบรรจุภัณฑ์/การบรรจุหีบห่อ	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มมูลค่า - เพิ่มสินค้าเกษตร - เก็บไว้ได้นาน - ถูกหลักอนามัย - จำหน่ายได้ง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มที่สนใจ - ดำเนินการในรูปกองทุนหมุนเวียน - ผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มแม่บ้านมีอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - มีความรู้และได้ประสบการณ์ - หาดตลาดได้
	2.14 การผลิตน้ำดื่มผลไม้	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น / เพิ่มรายได้ - บำรุงสุขภาพ - เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย - ผลิตง่าย ราคาถูก - อนุรักษ์ธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มที่สนใจ - ดำเนินการในรูปกองทุนหมุนเวียน - ผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มแม่บ้านมีอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - มีความรู้และได้ประสบการณ์ - หาดตลาดได้
	2.15 การปลูกผักพื้นเมือง เพื่อการค้า	<ul style="list-style-type: none"> - อาชีพเสริม/เพิ่มรายได้ - พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น - ผู้ผลิต/บริโภคปลอดภัย - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สนใจ - คัดเลือกพื้นที่ - จัดทำแปลงสาธิต - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มแม่บ้านมีอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - มีความรู้และได้ประสบการณ์- หาดตลาดได้
	2.16 โครงการผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อบริการประชาชน และเพื่อการค้า	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน - ลดต้นทุนการผลิต - ใช้วัตถุดิบให้ท้องถิ่น - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งกลุ่มผู้สนใจ - ดำเนินการในรูปกองทุนหมุนเวียน - อบรมให้ความรู้ - ทัศนศึกษาดูงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มแม่บ้านมีอาชีพเสริม - เพิ่มรายได้ - มีความรู้และได้ประสบการณ์ - หาดตลาดได้

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
	2.17 โรงสีผลิตข้าวกล้องเพื่อจำหน่าย	<ul style="list-style-type: none"> - อาชีพใหม่ - เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - ผู้ผลิต ผู้บริโภคปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งกลุ่มผู้สนใจ - ดำเนินการในรูปกองทุน - บริหารงานเชิงธุรกิจ พาณิชย - อบรมให้ความรู้ - ทัศนศึกษาดูงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - งบประมาณจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายได้ตลอดปี - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - สุขภาพอนามัยที่ดี - เรียกธรรมชาติกลับคืนมา
	2.18 ตลาดนัดชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - แหล่งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้บริโภคได้แลกเปลี่ยนสินค้า - ผู้ผลิต ผู้ซื้อ ผู้บริโภคพอใจ - ลดค่าขนส่ง - ทางเลือกใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - หาสถานที่จุดศูนย์กลาง - ถนนสะดวกสบาย - มีคณะกรรมการดำเนินการ - แหล่งขายตรง 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - งบประมาณจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายได้ตลอดปี - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - สุขภาพอนามัยที่ดี - เรียกธรรมชาติกลับคืนมา
	2.19 การผลิตถั่วลิสงเพื่อการค้ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	<ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมต่อเนื่อง - มีรายได้ตลอดปี - ธุรกิจชุมชน - ฝึกกลุ่มให้มีความรู้ความสามารถทางธุรกิจ - ฝึกอาชีพในกลุ่มคนรุ่นใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มผู้สนใจ - ดำเนินการรูปกองทุนเชิงธุรกิจ - ผลิตอย่างต่อเนื่อง - อบรมให้ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - งบประมาณจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายได้ตลอดปี - มีงานทำตลอดปี - ก่อเกิดธุรกิจชุมชน
	2.20 เพาะเห็ดถั่งหอยจำหน่ายในกลุ่มเยาวชนเกษตรกร	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มรายได้ - ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น - อนุรักษ์ธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการในกลุ่มเยาวชน - ดำเนินการรูปกองทุนหมุนเวียน - อบรมให้ความรู้ (การผลิต การดูแล จำหน่าย) 	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - งบประมาณจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายได้ตลอดปี - มีงานทำตลอดปี - ก่อเกิดธุรกิจชุมชน

แผน	โครงการและกิจกรรม	เหตุผลประกอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
3. แผนฟื้นฟูทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	2.21 การเลี้ยงไก่ไข่ ในกลุ่ม ยุวเกษตรกร	- อาชีพใหม่ - มีรายได้ต่อเนื่อง - เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน - เพิ่มอาหารโปรตีน - ฝึกเยาวชนรู้จักทำงานด้าน เกษตร	- ดำเนินในกลุ่มยุวเกษตรกร - ดำเนินการรูปกองทุน หมุนเวียน - อบรมให้ความรู้ (การผลิต การดูแล จำหน่าย)	- คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง	- อบต. - กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	- มีรายได้ตลอดปี - มีงานทำตลอดปี - ก่อเกิดธุรกิจชุมชน
	3.1 อบรมให้ความรู้กลุ่ม การ ป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน ตามกระบวนการโรงเรียน เกษตรกร (ไอ พี เอ็ม ข้าว)	- ลดต้นทุนการผลิต - ลดละเลิกการใช้สารเคมี - ผู้ผลิต ผู้บริโภคปลอดภัย - อนุรักษ์ธรรมชาติ	- คัดเลือกกลุ่มสนใจ สมัครใจ 25-30 ราย/กลุ่ม (ฤดูกาลปลูก เก็บเกี่ยว) 8 ครั้ง - เน้นเกษตรกรสอนเกษตรกร - คัดเลือกที่สาธารณะ - ชุมชนเข้มแข็ง - ดูแลรักษา - ห่วงแทนทรัพยากร	- คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง	- อบต. - กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	- ลดต้นทุนการผลิต - ผู้ผลิต ผู้บริโภคปลอดภัย - ธรรมชาติปลอดภัย
	3.2 ปลูกป่าชุมชน ปลูกไม้ใช้สอย ไม้โตเร็ว	- เพิ่มประชากรต้นไม้ - ลดมลภาวะ - อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	- คัดเลือกพื้นที่ ปรับปรุง - มีแหล่งพักผ่อน - แหล่งจำหน่าย - ผลผลิตทางการเกษตร	- คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง	- อบต. - กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	- อนุรักษ์ธรรมชาติ
3.2 ปรับปรุงหาดทรายริมน้ำชี เป็นที่ท่องเที่ยว ที่พักผ่อน (สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	- ฟื้นฟูปรับปรุงแหล่ง ท่องเที่ยว - เพิ่มรายได้ สร้างอาชีพ - ร่างกายจิตใจสมบูรณ์	- คัดเลือกพื้นที่ ปรับปรุง - มีแหล่งพักผ่อน - แหล่งจำหน่าย - ผลผลิตทางการเกษตร	- คณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ ตำบล - อปท. - สนง.เกษตรอำเภอค้อวัง	- อบต. - สนง.เกษตรอำเภอ ค้อวัง	- มีรายได้เพิ่ม - ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม - อนุรักษ์ธรรมชาติ	

รายละเอียดโครงการและงบประมาณ
ตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (พ.ศ.2555-2557) เพิ่มเติม
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/ ปริมาณ งานที่กำหนด	งบประมาณ ปี พ.ศ.(บาท)			ผลคาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ (หน่วยงาน)
			2566-2567	2568-2569	2570		
1	โครงการบริหารจัดการศัตรูพืชและการเขต กรรม เพื่อลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกร 1.1 ก่อนเกิดภัยแล้ง ก่อนแผ้วถางและเตือนภัยศัตรูพืช 1.2 หลังเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือ	1,700 ราย	1,150,000	2,150,000	3,150,000	ลดการระบาดของศัตรูพืช	กรมส่งเสริมการเกษตร งบประมาณจังหวัดยโสธร
2	ส่งเสริมเกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์สู่สากล	300 ราย	450,000	450,000	450,000	- มีการผลิตพืชอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น และมีการผลิตสู่การรับรอง ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	งบประมาณจังหวัด
3	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ ส่งเสริมการเกษตร - ให้ความรู้และอบรมอาสาสมัครเกษตรกร หมู่บ้าน	45 ราย	40,000	40,000	40,000	- การเพิ่มประสิทธิภาพและ บทบาทหน้าที่อาสาสมัคร เกษตรกรหมู่บ้าน	กรมส่งเสริมการเกษตร งบประมาณจังหวัดยโสธร
4	โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ย อินทรีย์ชีวภาพ	4 กลุ่ม 120 คน	100,000	100,000	100,000	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดต้นทุน การผลิตฯ	งบประมาณจังหวัดยโสธร/ อำเภอ/อปท

รายละเอียดโครงการและงบประมาณ
ตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ (พ.ศ.2566-2570) เพิ่มเติม
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/ปริมาณ งานที่กำหนด	งบประมาณ ปี พ.ศ.(บาท)			ผลคาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ (หน่วยงาน)
			2566-2567	2568-2569	2570		
5	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 5.1 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ 5.2 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ)	1 ครั้ง 20 ราย	70,000 -	70,000 30,000	70,000 30,000	- เกษตรกรมารับบริการคลินิกเกษตรคิดเป็นร้อยละ 70 -สร้างจิตสำนึกในการรักษาป่า ดูแลรักษาพันธุกรรมพืช	กรมส่งเสริมการเกษตร งบประมาณจังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
6	โครงการส่งเสริมการไถกลบตอซังข้าว	5 กลุ่ม 150 ราย		150,000	150,000	- เกษตรกรได้รับการพัฒนาการผลิตภัณฑ์ผลผลิตเกษตรให้ได้มาตรฐาน	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
7	โครงการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ของศูนย์ข้าวชุมชน	6 ศูนย์	450,000	450,000	450,000	- ศูนย์ข้าวชุมชนมีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพเมล็ดพันธุ์ได้มาตรฐานร้อยละ 90	งบประมาณจังหวัดยโสธร/ กรมการข้าว
8	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์	500 ราย	150,000	150,000	150,000	- เกษตรกรได้รับการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นสู่การรับรอง ข้าวอินทรีย์ ร้อยละ 90	งบประมาณจังหวัดยโสธร /กรมการข้าว/อำเภอ/อปท.
9	โครงการส่งเสริมอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	30 ราย	60,000	60,000	60,000	ประชาชนได้รับการฝึกฝนอาชีพ	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.

ที่	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/ปริมาณ งานที่กำหนด	งบประมาณ ปี พ.ศ.(บาท)					ผลคาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ (หน่วยงาน)
			2566	2567	2568	2569	2570		
10	โครงการฝึกอบรมกลุ่มแปรรูปอาหาร	4 กลุ่มๆละ 30 ราย	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	ประชาชนมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
11	โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพปลูกพืชฤดูแล้ง	4 กลุ่มๆละ 20 ราย	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	ประชาชนมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
12	โครงการฝึกอบรมการเพาะพันธุ์กล้าไม้/ขยายพันธุ์พืช	4กลุ่มๆละ 30 ราย ปีละ 1 รุ่น	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	ประชาชนมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
13	โครงการรณรงค์การหยุดเผา (รณรงค์การไม่เผาตอซัง)	ตำบลละ 1 จุด (4ตำบล)	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	ประชาชนได้รับความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการหยุดเผาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
14	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด/ ธนาคารเมล็ดพันธุ์	ตำบลละ 1 จุด (4ตำบล)	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	เพิ่มความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
15	โครงการฝึกอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีก	ตำบลละ 1 จุด (4 ตำบล)	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	เพิ่มความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.

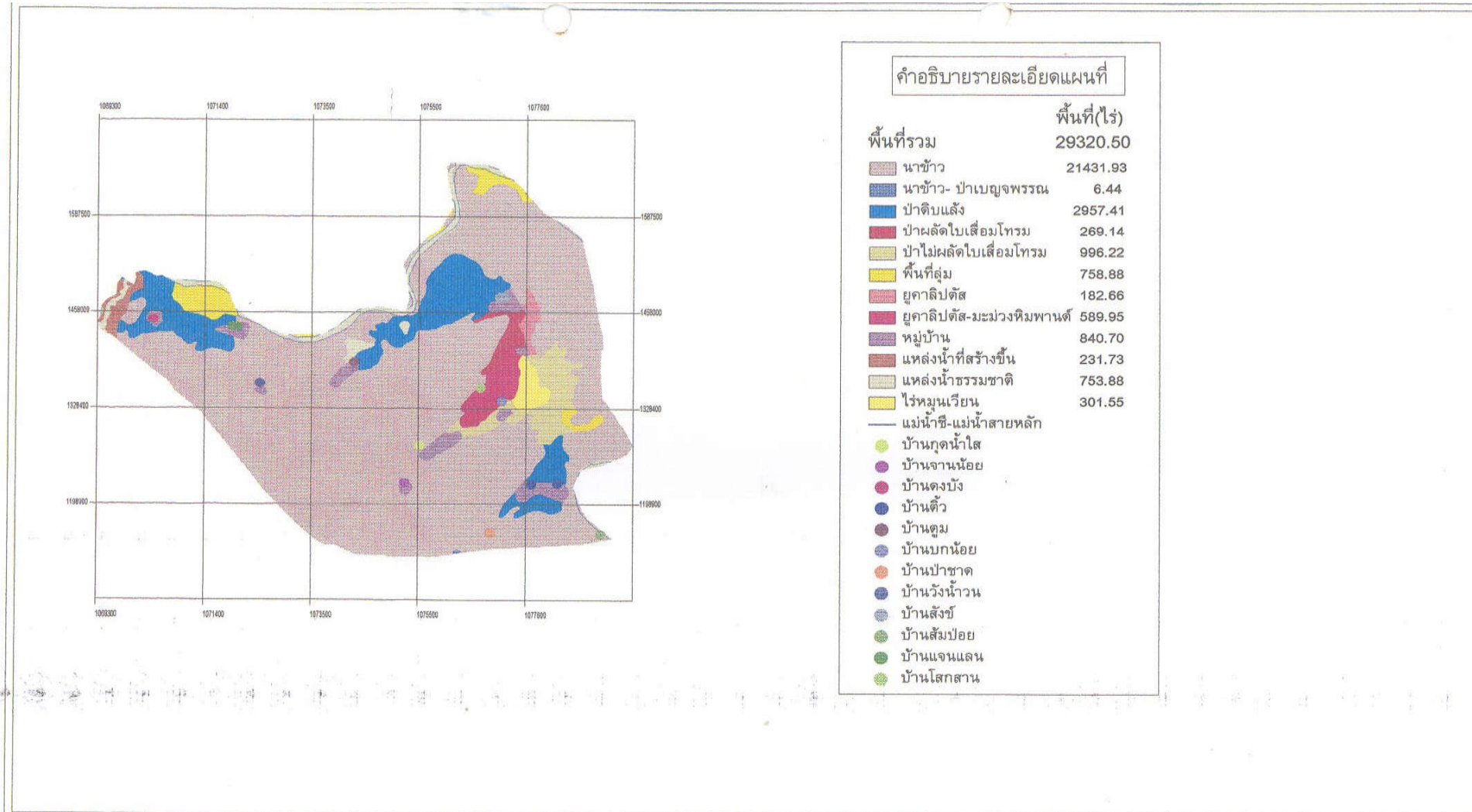
ที่	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/ปริมาณ งานที่กำหนด	งบประมาณ ปี พ.ศ.(บาท)					ผลคาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ (หน่วยงาน)
			2566	2567	2568	2569	2570		
16	โครงการสนับสนุนกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
17	โครงการอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ตำบลละ 1 กลุ่ม ละ 30 ราย	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
18	โครงการฝึกอบรมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	นำร่อง ตำบลละ 1 กลุ่มๆละ 30 ราย	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจการผลิตข้าวคุณภาพ	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
19	โครงการปลูกหอมแดงคุณภาพ	250 ราย สมาชิก แปลงใหญ่หอมแดง อ. ค้อวัง	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปลูกหอมแดงคุณภาพ	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
20	โครงการตลาดสินค้าเกษตร	1 จุด	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	มีสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรของกลุ่มเกษตรกร/เครือข่าย	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.
21	โครงการอบรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	4 กลุ่มๆละ 20 ราย	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	ยุวเกษตรกรในโรงเรียนมีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตร	จังหวัดยโสธร/อำเภอ/อปท.

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร , 2535 แนวทางพัฒนาเกษตรระดับตำบล ตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง
จังหวัดยโสธร โครงการปรับปรุงแผนและพัฒนาเกษตรกร (โรเนียวเย็บเล่ม)
- กรมส่งเสริมการเกษตร , กองฝึกอบรม , 2545 การพัฒนางานบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบล เพื่อเป็นกลไกดำเนินงานโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพัก
ชำระหนี้ , (โรเนียวเย็บเล่ม)
- คณะกรรมการวางแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองตำบลกุดน้ำใส เครือข่ายภูมิปัญญาไทย จังหวัดยโสธร,
2545, แผนแม่บทชุมชนพึ่งพาตนเอง ตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร . (โรเนียวเย็บเล่ม)
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดยโสธร , 2545 . ข่าวสารตลาด . (แผ่นปลิว)
- สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2549 ข. สถิติข้อมูลด้านการเกษตรอำเภอค้อวัง ปี 2549 (โรเนียวเย็บเล่ม)
-----, 2549 ค. สถิติน้ำฝน และจำนวนวันที่ฝนตก 10 ปี (2538 – 2549)
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร (โรเนียวเย็บเล่ม)
- สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2548 ก. รายงานผลดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2548
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร (โรเนียวเย็บเล่ม)
-----, 2549 ค. สรุปรายงานการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร (โรเนียวเย็บเล่ม)
- , 2544 ง. สรุปผลการประเมินผลผลิตข้าวนาปี 2549/2550
อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร (โรเนียวเย็บเล่ม)
- สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2545 . เอกสารเสนอต่อคณะกรรมการประกอบการประกวดศูนย์บริการ
และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร .
(โรเนียวเย็บเล่ม)
- องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส , 2548 . แผนพัฒนาสามปี . (โรเนียวเย็บเล่ม)
- องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส , 2549 . แผนพัฒนาสามปี . (โรเนียวเย็บเล่ม)

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 แผนที่การใช้ที่ดินปัจจุบัน

แผนที่การใช้ที่ดินปัจจุบัน ต.กุดน้ำใส อ.ค้อวัง จ.ยโสธร

จากแผนที่มาตราส่วน 1:50,000

0 2.0 4.0 6.0 กิโลเมตร

กรมพัฒนาที่ดิน

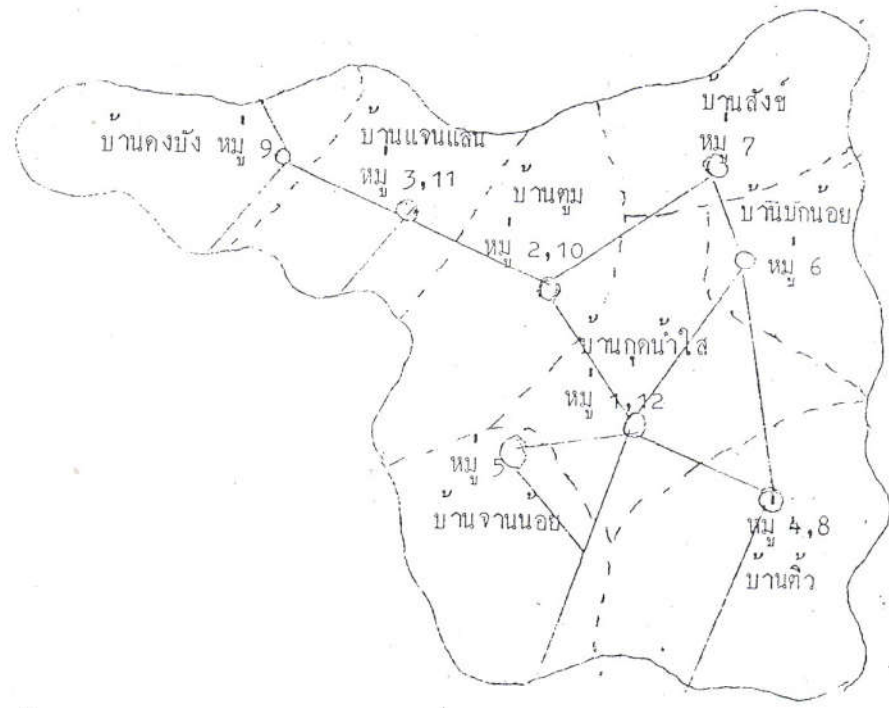
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน้าที่ 1/1

9 สิงหาคม 2545

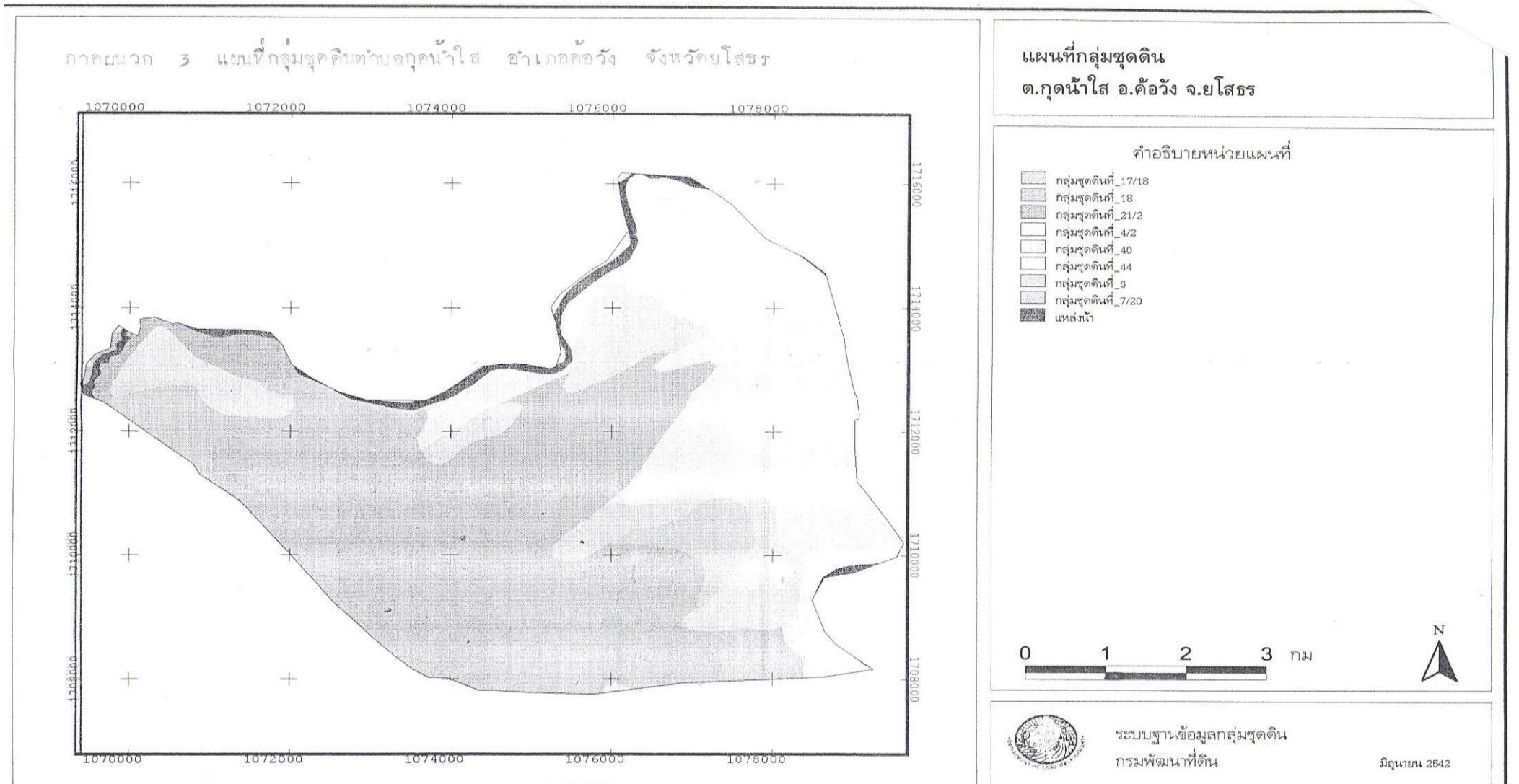
ภาคผนวก 2 แผนที่เขตการปกครองตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง

ภาคผนวก ๒ แผนที่เขตการปกครองตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง จังหวัดชัยภูมิ

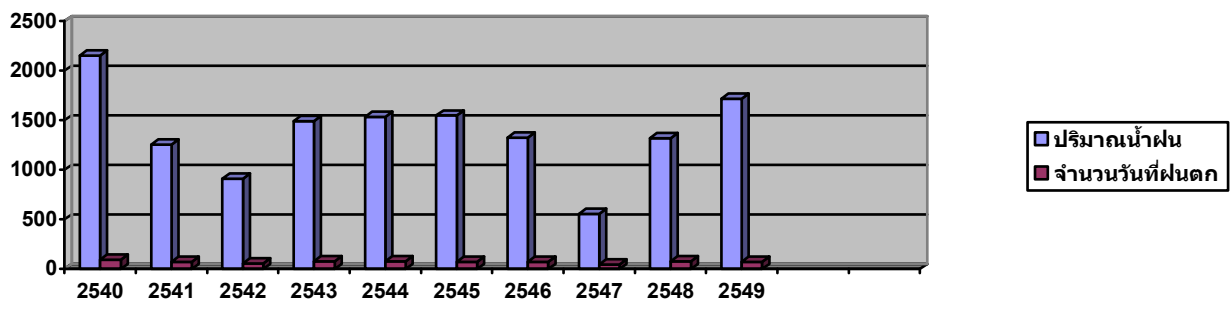

หมู่ที่ 1	บ้านกุดน้ำใส	หมู่ที่ 12	บ้านกุดน้ำใส
หมู่ที่ 2	บ้านตุม	หมู่ที่ 13	บ้านสิงห์
หมู่ที่ 3	บ้านแจนแลน		
หมู่ที่ 4	บ้านตีว		
หมู่ที่ 5	บ้านจวนน้อย		
หมู่ที่ 6	บ้านบักน้อย		
หมู่ที่ 7	บ้านสิงห์		
หมู่ที่ 8	บ้านตีว		
หมู่ที่ 9	บ้านดงบัง		
หมู่ที่ 10	บ้านตุม		
หมู่ที่ 11	บ้านแจนแลน		

ภาคผนวก 3 แผนที่กลุ่มชุดดินตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

ภาคผนวก 4 ภาพแสดงสถิติปริมาณน้ำฝน และจำนวนวันที่ฝนตก 10 ปี (2540-2549) อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร
แสดงสถิติปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตก 10 ปี (2540-2549)

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 1,384 มิลลิเมตร

จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 73 วันต่อปี

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง , 2562